

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการลงทะเบียนเรียนในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการลงทะเบียน
2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ
3. การลงทะเบียนของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและต่างประเทศ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการลงทะเบียน

1. แนวคิดเกี่ยวกับการลงทะเบียน

การลงทะเบียน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่กำหนดไว้ในสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่ในการลงทะเบียนมีบทบาทหน้าที่โดยทั่วไปดังนี้ (Mullen, 1978: 3475-3483)

1.1 เตรียมการลงทะเบียนในรายวิชาและในหลักสูตรต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษา และจัดเตรียมเอกสารอื่น ๆ ให้แก่นักศึกษา ได้แก่ ออกใบแสดงผลการเรียน (transcripts)

1.2 เก็บรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ ของนักศึกษา เช่น ข้อมูลการลงทะเบียน การเปลี่ยนแปลงสาขาวิชา วิชาเอก ผลการเรียนในแต่ละรายวิชา คะแนนเฉลี่ยสะสม เป็นต้น

1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลที่อยู่ของนักศึกษาทุกคณะและทุกคน

1.4 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา และรายชื่อศิษย์เก่า

1.5 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายวิชาที่ลงทะเบียน และคำอธิบายของแต่ละรายวิชา

1.6 จัดเตรียมตารางปฏิทินการเปิด-ปิด ในแต่ละภาคการศึกษาและวันหยุด

1.7 จัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรต่าง ๆ ที่เปิดสอน รายละเอียดต่าง ๆ ของการเข้าศึกษาในระดับปริญญา และประกาศนียบัตร

1.8 กำหนดการเปิดรับนักศึกษาใหม่

1.9 กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับค่าเล่าเรียนของนักศึกษา

1.10 แจกแหล่งทุนให้นักศึกษาทราบ

1.11 กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการสำเร็จการศึกษาในหลักสูตร

1.12 จัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับการลงทะเบียนของรายวิชา หลักสูตร ภาควิชา และในระดับคณะเพื่อเตรียมวางแผน จัดบุคลากร และค่าใช้จ่าย และจัดเตรียมข้อมูลอื่น ๆ ให้แก่คณะเช่น การถอนรายวิชา การลาออกกลางคัน คุณลักษณะของนักศึกษา ตลอดจนภาระงานสอนของผู้สอน

นอกจากบทบาทหน้าที่ในการลงทะเบียนของผู้เกี่ยวข้องในภาพรวมดังกล่าวแล้วนั้น ในแต่ละประเทศ และในแต่มหาวิทยาลัยก็แตกต่างกันดังเช่น

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา บทบาทของเจ้าหน้าที่ลงทะเบียนส่วนใหญ่ที่มหาวิทยาลัยจะมีลักษณะคล้ายกัน ซึ่งจะแตกต่างกันบ้างขึ้นอยู่กับขนาดของมหาวิทยาลัย การจัดโครงสร้าง การบริหารของมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามบทบาทหน้าที่พื้นฐานคือ รับลงทะเบียน กำหนดการลงทะเบียน เก็บรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ ของนักศึกษา และออกใบแสดงผลการเรียน (transcripts) ให้แก่นักศึกษา เจ้าหน้าที่ลงทะเบียนของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาจะต้องมีความชำนาญในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์

2. ประเทศออสเตรเลีย ที่มหาวิทยาลัยนิวคาสเซิล (University of Newcastle) ไม่มีเจ้าหน้าที่ลงทะเบียน หน้าที่ในการลงทะเบียนจะดำเนินการโดยภาควิชา ส่วนที่มหาวิทยาลัยนิวอิงแลนด์ (University of New England) บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ลงทะเบียน คือรับผิดชอบในการลงทะเบียนให้แก่นักศึกษา และเก็บรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ สำหรับเจ้าหน้าที่ลงทะเบียนของมหาวิทยาลัยเมลเบิร์น (University of Melbourne) ต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลการสอบ จัดพิมพ์ปฏิทินของมหาวิทยาลัย และรับผิดชอบเกี่ยวกับการลงทะเบียนให้แก่นักศึกษาตลอดจนหน้าที่อื่น ๆ ที่ไม่ใช่งานวิชาการ

3. ประเทศนิวซีแลนด์ ที่มหาวิทยาลัยวิกตอเรีย (Victoria University of Wellington) บทบาทของเจ้าหน้าที่ลงทะเบียนคือ ให้บริการทางด้านงานบริหารของมหาวิทยาลัยโดยทำงานกับรองอธิการบดีซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบทั้งด้านวิชาการและด้านบริหาร เนื่องจากมหาวิทยาลัยของนิวซีแลนด์มีลักษณะเป็นอิสระ บทบาทของเจ้าหน้าที่ลงทะเบียนในแต่ละมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม หน้าที่หลักมี 4 ด้าน คือ 1) รับผิดชอบด้านการลงทะเบียน และการสอบของนักศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของนักศึกษา จัดเตรียมข้อมูลทางด้านสถิติต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย 2) รับผิดชอบด้านการเงิน กล่าวคือ ทำหน้าที่ควบคุมการใช้งบประมาณ รายรับ-รายจ่าย รวมทั้งเงินเดือนของบุคลากรและทุนการศึกษาของนักศึกษา 3) รับผิดชอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ดูแลเกี่ยวกับพื้นที่ที่ต้องใช้สอย วางแผน และดูแลความปลอดภัยของอาคาร 4) รับผิดชอบด้านบุคลากร เช่น การเลื่อนตำแหน่งของบุคลากร

4. ประเทศฟีจี ที่มหาวิทยาลัยแปซิฟิกใต้ (University of South Pacific) บทบาทของเจ้าหน้าที่ลงทะเบียนทำหน้าที่รับผิดชอบงานทะเบียนของทั้งมหาวิทยาลัย ตั้งแต่การจัดทำใบสมัครนักศึกษา การพิจารณารับนักศึกษา รับลงทะเบียนและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา นอกจากนี้ยังทำหน้าที่บันทึกผลการเรียน (เกรด) ของนักศึกษาและแจ้งผลการเรียนให้แก่นักศึกษา

5. ประเทศอิสราเอล ที่มหาวิทยาลัยอิสราเอล (Israeli University) ไม่มีเจ้าหน้าที่ลงทะเบียน บทบาทหน้าที่ของการลงทะเบียนและเก็บรวบรวมหลักฐานเป็นของเลขานุการของฝ่ายวิชาการ

6. **ประเทศอิรัก** ที่มหาวิทยาลัยโมซูล (Mosul University) บทบาทของเจ้าหน้าที่ลงทะเบียนคือทำหน้าที่รับรองใบแสดงผลการเรียน (transcripts) และตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ดูแลนักศึกษาที่ไม่ลงทะเบียนตามเวลาที่กำหนด

7. **ประเทศไนจีเรีย** บทบาทของเจ้าหน้าที่ลงทะเบียนของมหาวิทยาลัยในไนจีเรีย มีทั้งบทบาทที่เป็นเชิงวิชาการ และไม่เชิงวิชาการ บทบาทเชิงวิชาการ คือรับสมัครนักศึกษา รับลงทะเบียนเก็บรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ ของนักศึกษารวมทั้งการออกใบแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตรและกำหนดการสอบของนักศึกษา ส่วนบทบาทที่ไม่เชิงวิชาการ คือ การให้บริการต่าง ๆ แก่นักศึกษา เช่น การจัดหาที่พัก เป็นต้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

คำว่า “รูปแบบ” มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “model” ในภาษาไทยมีคำที่ใช้กันหลายคำ เช่น แบบจำลอง ตัวแบบ หรือใช้ทับศัพท์ว่าโมเดล สำหรับในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำว่า รูปแบบ โดยจะกล่าวถึงความหมายของรูปแบบ ลักษณะของรูปแบบและประเภทของรูปแบบตามลำดับ

2.1 ความหมายของรูปแบบ

“รูปแบบ” เป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การคิดที่ง่ายขึ้น และใช้แทนปรากฏการณ์ที่ซับซ้อน โดยเสนอให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สำคัญ เช่น รูปแบบการเรียนรู้ (Models of Learning) จะแทนตัวแปรของผู้เรียนและตัวแปรของการสอนที่สำคัญต่อการเรียนรู้ในโรงเรียน (Burns, 1994 : 3880)

2.2 ลักษณะของรูปแบบ

กีฟส์ (Keeves, 1997: 386-387) ได้สรุปลักษณะสำคัญของรูปแบบดังนี้

2.2.1 รูปแบบควรนำไปสู่การทำนายผล ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ หากผลการทดสอบพบว่ารูปแบบไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ก็จะไม่ยอมรับรูปแบบนั้น

2.2.2 โครงสร้างของรูปแบบ ควรจะเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระที่สามารถตรวจสอบได้ ดังนั้นรูปแบบไม่ควรอยู่ในรูปที่ใช้ในการทำนายเท่านั้น แต่ควรเป็นรูปแบบที่ใช้ในการบรรยายด้วย

2.2.3 รูปแบบที่อยู่ในรูปของการบรรยาย ควรเป็นรูปแบบที่นำไปสู่แนวคิดใหม่และเป็น การขยายขอบเขตของความรู้

2.2.4 รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของตัวแปรมากกว่า ความสัมพันธ์แบบความเกี่ยวพัน อย่างไรก็ตามสหสัมพันธ์และการถดถอยสามารถใช้ในการสร้างรูปแบบได้

2.3 ประเภทของรูปแบบ

กีฟส์ (Keeves, 1997: 388-393) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบออกเป็น 5 ประเภท คือ

- 2.3.1 รูปแบบที่คล้ายคลึงกัน (Analogue Models)
- 2.3.2 รูปแบบที่แทนด้วยเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ (Semantic Models)
- 2.3.3 รูปแบบเชิงโครงสร้าง (Schematic Models)
- 2.3.4 รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Models)
- 2.3.5 รูปแบบเชิงเหตุผล (Causal Models)

2.3.1 รูปแบบที่คล้ายคลึงกัน เป็นรูปแบบที่ไม่ค่อยพบในด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแขนงการศึกษา แต่เป็นรูปแบบที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ เช่น รูปแบบที่แสดงถึงการพัฒนาของอะตอมผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ไปเป็นรูปแบบของคลื่นเป็นต้น ซึ่งเป็นรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการนำสิ่งที่คล้ายคลึงกันที่เหมาะสมมาใช้

ตัวอย่างของรูปแบบนี้ที่ใช้ทางการศึกษาเช่น รูปแบบของจำนวนนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งมีรูปแบบคล้ายคลึงกับแท่งค้ำน้ำ ซึ่งประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออก ซึ่งแทนระบบของนักเรียนในโรงเรียนกล่าวคือ จำนวนนักเรียนที่เข้าสู่โรงเรียนประกอบด้วย อัตราการเกิด อัตราการย้ายถิ่น รวมถึงการย้ายเข้าและย้ายออก การรับเด็กที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนจำนวนนักเรียนที่ออกจากระบบประกอบด้วย อัตราการย้ายออก อัตราการออกจากโรงเรียนตามระเบียบของโรงเรียนและอัตราการออกจากโรงเรียนเนื่องจากอายุพ้นเกณฑ์ ประโยชน์สำคัญของรูปแบบนี้คือ เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

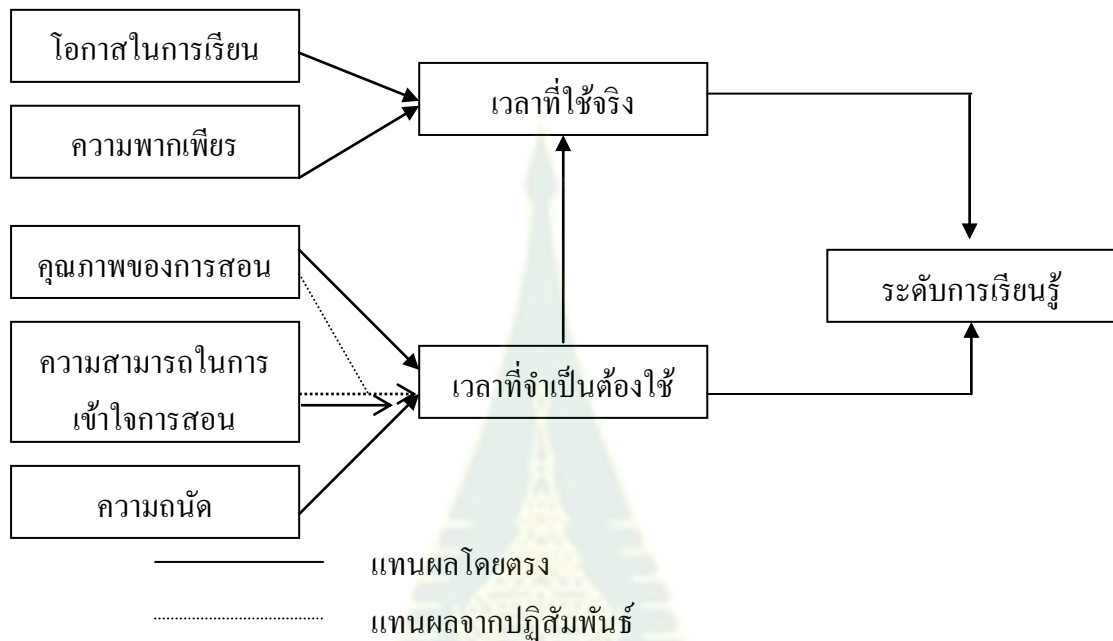
2.3.2 รูปแบบที่แทนด้วยเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ เป็นรูปแบบที่อธิบายโดยใช้ภาษาเป็นหลัก รูปแบบนี้ใช้แนวคิดของความคล้ายคลึงกัน ในการพิจารณาเนื้อหาสาระแทนที่จะใช้ความคล้ายคลึงเชิงกายภาพ เนื่องจากรูปแบบนี้อธิบายในรูปของภาษาหรือข้อความ จึงเป็นรูปแบบที่มีการอธิบายเนื้อหาสาระที่มีคุณค่าและเป็นรูปแบบที่ใช้กันมากในการวิจัยทางการศึกษา

ตัวอย่างของรูปแบบนี้ เช่น รูปแบบของการเรียนรู้ในโรงเรียน (Model of School Learning) เป็นรูปแบบที่เสนอโดยแครโรลล์ (Carroll, cited in Noonan and Wold, 1983) แครโรลล์ได้เสนอผลการเรียนรู้ในรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ดังนี้

$$\text{ระดับการเรียนรู้} = f \left[\frac{\text{เวลาที่ใช้จริง}}{\text{เวลาที่จำเป็นต่อการใช้}} \right]$$

จากรูปแบบดังกล่าวจะเห็นว่า ระดับการเรียนรู้จะอยู่ในรูปฟังก์ชันของเวลาที่ใช้จริงกับเวลาที่จำเป็นต่อการใช้ สำหรับเวลาที่จำเป็นต่อใช้ในการเรียนเนื้อหาวิชาที่กำหนดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการคือความถนัด ความสามารถในการเข้าใจในการสอน และคุณภาพของการสอน ซึ่งคุณภาพของการสอนนั้นจะรวมถึงตำรา และอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ถ้าคุณภาพของการสอนต่ำ ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้เวลาในการเรียนรู้มากกว่าคุณภาพของการสอนที่สูง ดังนั้นเวลาที่จำเป็นต่อใช้ในการ

เรียนรู้จึงอยู่ในรูปฟังก์ชันคุณภาพของการสอน ความสามารถในการเข้าใจการสอน และความถนัด ส่วนเวลาที่ใช้จริงจะอยู่ในรูปฟังก์ชันของโอกาสในการเรียนกับความพากเพียร เพราะฉะนั้นรูปแบบ การเรียนรู้ในโรงเรียนของแคโรลล์สามารถเขียนได้ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียนของแคโรลล์
 ที่มา: Noonan and Wold, 1983: 324

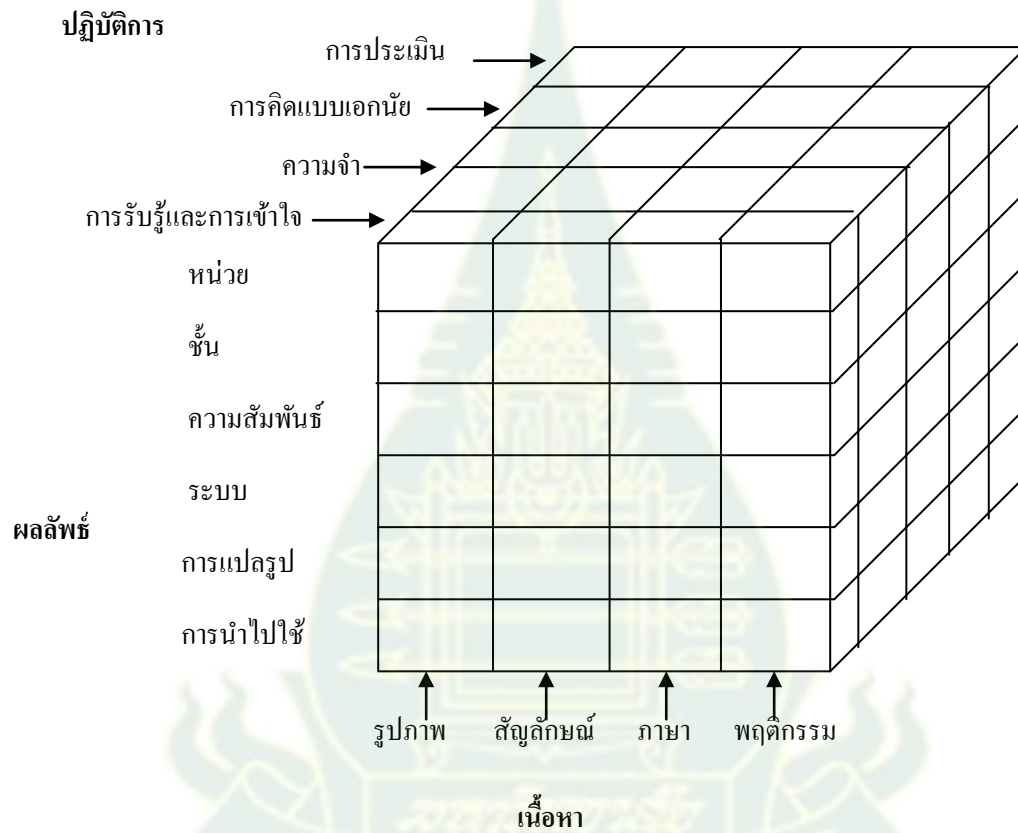
จากรูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียนของแคโรลล์ เป็นรูปแบบที่เสนอองค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน ในการวิจัยทางการศึกษาได้ใช้รูปแบบเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาทฤษฎีของการเรียนรู้ในโรงเรียน ต่อมาบลูม (Bloom, 1976) ได้เสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบรอบรู้ (mastery learning) คูเลย์และโลห์เนส (Cooley and Lohnes, 1976) ได้เสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินในโรงเรียน (evaluation of schooling) ฮาร์นิสเฟเกอร์ และไวเลย์ (Harnischfeger and Wiley, 1976) ได้เสนอกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา (teaching – learning process in elementary schools)

รูปแบบของแคโรลล์ และฮาร์นิสเฟเกอร์ และไวเลย์ เป็นรูปแบบที่ระบุกลุ่มขององค์ประกอบและเสนอให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ แต่รูปแบบดังกล่าวไม่ได้อธิบายให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผลจึงไม่สามารถพัฒนาไปสู่ทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียนได้

2.3.3 รูปแบบเชิงโครงสร้าง เป็นรูปแบบที่เสนอครั้งแรกในปี 1977 โดยพอปเพอร์ และเอ็กเคิลส์ (Popper and Eccles) ลักษณะของรูปแบบนี้คล้ายแผนที่ และมีการจัดโครงสร้างของ

กลุ่มในรูปความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเป็นลำดับกัน รูปแบบเชิงโครงสร้างจึงเป็นการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

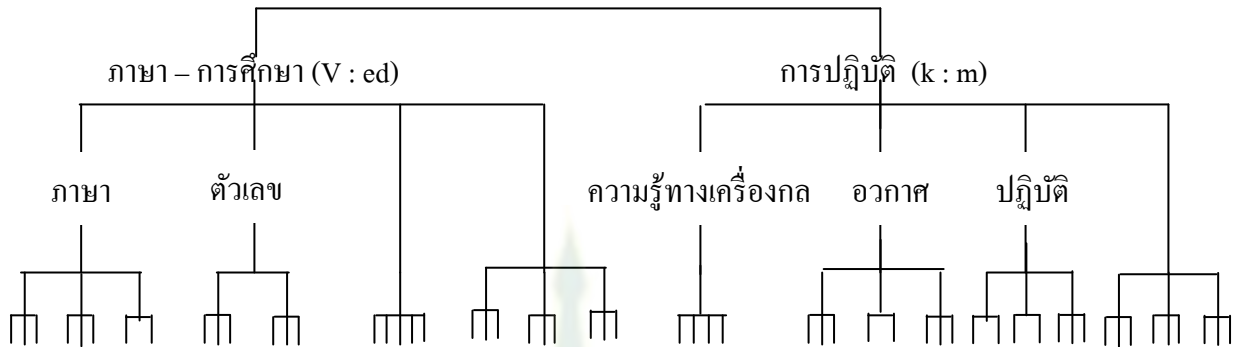
นักจิตวิทยาได้ใช้รูปแบบเชิงโครงสร้างในการอธิบายเชาวน์ปัญญาของมนุษย์ เช่น รูปแบบเชาวน์ปัญญา (models of intelligence) ของกิลฟอร์ด (Guilford, 1967; cited in Anastasi, 1988 : 386) ที่ชื่อว่าโครงสร้างทางเชาวน์ปัญญา (Structure of Intellect) ซึ่งประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ในรูปสามมิติ คือ มิติด้านเนื้อหา (content) มิติด้านผลลัพธ์ (products) และมิติด้านการปฏิบัติ (operation) และในแต่ละมิติได้แยกออกเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 120 เซล ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 รูปแบบโครงสร้างทางเชาวน์ปัญญา
ที่มา: Anastasi, 1988: 386

นอกจากนี้ เบอร์ต เวอร์นอน และฮัมฟรีส (Burt, 1949 Vernon, 1960 and Humphreys, 1962 cited in Anastasi, 1988: 387) ได้เสนอทฤษฎีลำดับชั้น (Hierarchical Theories) ดังภาพที่ 2.3

ตัวประกอบ (g)

ภาพที่ 2.3 รูปแบบการจัดความสามารถเป็นลำดับขั้น

ที่มา: Anastasi, 1988: 387

2.3.4 รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ เป็นรูปแบบที่เริ่มใช้ในปี 1960 ในสาขาวิชาพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ รวมทั้งในด้านจิตวิทยา ต่อมาได้นำมาใช้ในการวิจัยทางการศึกษา ทัทสุโอกะ (Tatsuoka. 1968) สรุปว่ารูปแบบเชิงคณิตศาสตร์นี้พัฒนามาจากทฤษฎีอย่างไม่เป็นทางการ (informal theory) หรือรูปแบบที่แทนด้วยเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ (semantic model)

ตัวอย่างของรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ในการศึกษา คือ The Confluence Model ของ Zajonc และคณะที่ศึกษาเกี่ยวกับลำดับที่การเกิดของเด็กพบว่า ขนาดของครอบครัวสัมพันธ์กับจำนวนปัญญาของเด็กโดยผ่านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ซึ่งมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องคือ ขนาดของครอบครัว ระดับการศึกษาของพ่อแม่ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาในครอบครัว แหล่งเสริมการอ่าน การเป็นลูกคนโต คนกลาง และคนเล็ก Zajonc และคณะได้พัฒนาสมการขึ้นคือ

$$M_t = 1 - e^{-k^2 t^2}$$

โดยที่ M คือ mental maturity

t คือ อายุ (ปี)

k คือ ค่าคงที่

ต่อมาได้พัฒนาสมการขึ้นใหม่ดังนี้

$$M_{ij(t)} = M_{ij(t-1)} + \alpha_i + \lambda_j$$

โดยที่ t คือ ลำดับที่เกิดของเด็ก

j คือ ครอบครัว

α, λ คือ สภาพแวดล้อมของเด็ก

รูปแบบนี้สามารถใช้ในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากลำดับที่เกิดของเด็ก นอกจากรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ของ Zajonc และคณะแล้ว ริเชย์ (Richey, 1986) ได้เสนอรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

$$\text{Ach.} = bL + bC + bE + bD + e$$

โดย Ach. คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

L คือ ผู้เรียน

C คือ เนื้อหาวิชา

E คือ สิ่งแวดล้อม

D คือ วิธีการสอน

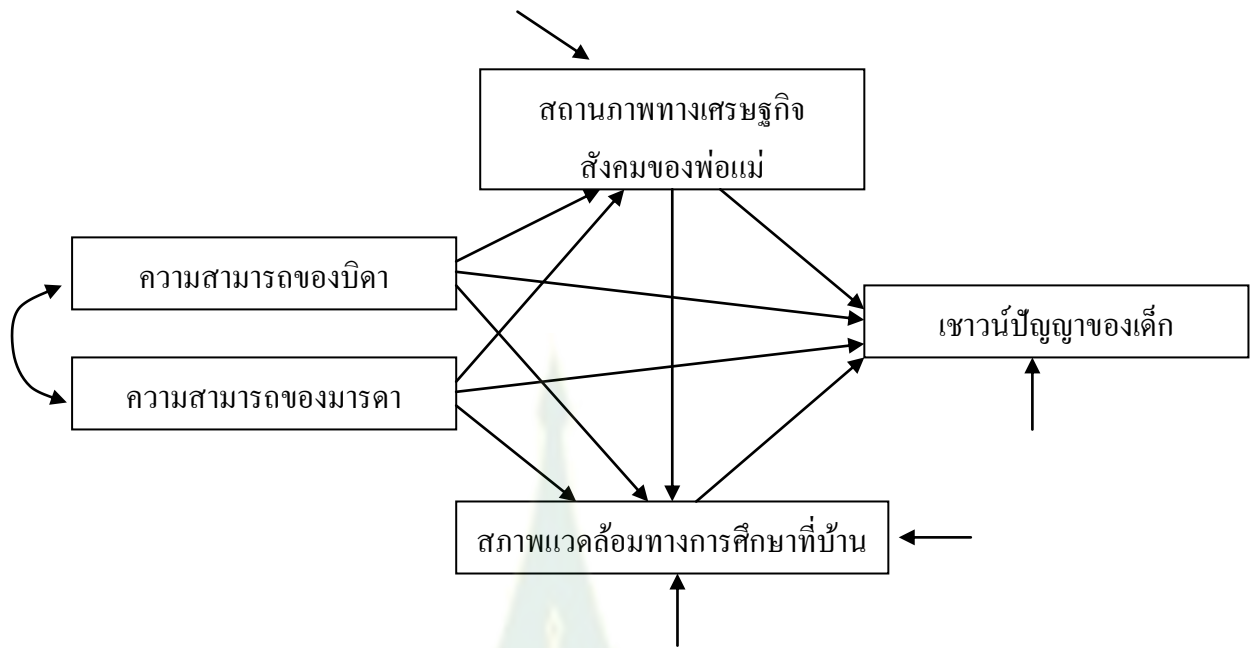
e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนหรือส่วนที่เหลือที่ไม่สามารถอธิบายได้

b คือ ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ที่เป็นผลจากตัวแปรแต่ละตัว

2.3.5 รูปแบบเชิงสาเหตุ เป็นรูปแบบที่นำมาใช้ในการวิจัยทางการศึกษาในช่วงต้นปี 1970 เป็นรูปแบบที่มาจากการศึกษาทางพันธุศาสตร์ที่นำการวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis) มาใช้ซึ่งการวิเคราะห์เส้นทาง เป็นวิธีการศึกษาแบบแผนของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวมีทั้งความสัมพันธ์ทางตรงและความสัมพันธ์ทางอ้อม การวิเคราะห์เส้นทางมิใช่วิธีการหาสาเหตุ แต่เป็นวิธีการที่หาความสัมพันธ์จากรูปแบบที่นักวิจัยพัฒนาขึ้นจากพื้นฐานความรู้และทฤษฎี โดยที่นักวิจัยจะต้องสร้างรูปแบบที่มีลักษณะเป็นไดอะแกรมเส้นทางขึ้น ซึ่งจะมีตัวแปรเข้ามาเกี่ยวข้องกับทั้งตัวแปรภายนอกและตัวแปรภายใน

ตัวอย่างของรูปแบบเชิงสาเหตุ เช่น รูปแบบของการถ่ายทอดความสามารถ (Inheritance of ability model) เป็น รูปแบบที่แสดงเขาวนปัญญาของเด็ก มีสาเหตุมาจากความสามารถของบิดา ความสามารถของมารดา สภาพทางเศรษฐกิจสังคมของพ่อแม่ และสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่บ้าน ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 รูปแบบของการถ่ายทอดความสามารถ
ที่มา: Keeves, 1997: 392

นอกจากนี้ เวียร์สมา และเจอร์ (Wiersma and Jurs, 2005 : 277-279) ได้กล่าวถึง การสร้างรูปแบบ (Model building) หรือการใช้วิธีการเชิงรูปแบบ (modeling methods) ว่าเป็นวิธีการที่ได้รับความสนใจมากในการวิจัยทางการศึกษารวมทั้งการวิจัยทางสังคมศาสตร์ด้วย วิธีนี้นักเศรษฐศาสตร์ได้นำมาใช้ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ เช่น อัตราดอกเบี้ย การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความต้องการทางการเงิน ดังนั้นรูปแบบจึงเป็นการอธิบายสมมุติฐานหรือแนวคิดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลายตัว ในทางการศึกษาจะนำมาใช้อธิบายตัวแปรทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในบริบทของการศึกษา

อย่างไรก็ตามรูปแบบต้องมีการระบุตัวแปรและสามารถทดสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการพัฒนารูปแบบจะต้องมีการตรวจสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อพิจารณาว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นเหมาะสม (fit) กับแนวคิดเชิงทฤษฎีหรือไม่ รูปแบบในเชิงสถิติจะอยู่ในรูปของสมการเชิงเส้นที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

หากกล่าวโดยสรุป จะเห็นว่า การสร้างรูปแบบหรือวิธีการเชิงรูปแบบ เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์เชิงแนวคิดระหว่างจำนวนของตัวแปรและความเหมาะสมกับรูปแบบเชิงสถิติเพื่อนำไปสู่แนวคิดเชิงทฤษฎี

สำหรับการประยุกต์ใช้วิธีการเชิงรูปแบบนั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างเชิงสมมุติฐานของกลุ่มตัวแปรที่สังเกตได้ (observed variables) และตัวแปรแฝง (latent variables) ซึ่งเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถสังเกตได้ การพัฒนาวิธีการเชิงรูปแบบมีขั้นตอนดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบเชิงแนวคิด (conceptual model) สำหรับขั้นตอนแรกในการพัฒนารูปแบบคือพัฒนารูปแบบจากแนวคิดเชิงทฤษฎี รูปแบบที่พัฒนาต้องมีลักษณะเฉพาะที่ชัดเจนแสดงให้เห็น โครงสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรตามที่กำหนดในสมมุติฐานซึ่งมาจากทฤษฎีและมีไคอะแกรมเส้นทาง (path diagram) ที่แสดงถึงความเชื่อมโยงเชิงทฤษฎีระหว่างตัวแปร ความเชื่อมโยงที่แสดงในไคอะแกรมต้องสอดคล้องกับทฤษฎี

2. การกำหนดลักษณะเฉพาะของรูปแบบ (model specification) ถ้าข้อมูลที่ได้จากการสังเกตสามารถเขียนในรูปแบบเชิงเส้นตรง ดังนั้นรูปแบบเชิงแนวคิด สามารถเขียนในรูปแบบของสมการเส้นตรงได้ ซึ่งบางที่เรียกว่า สมการเชิงโครงสร้าง (structural equations)

ตัวอย่างเช่น ถ้ากำหนดว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ (observed test variables: X) และตัวแปรแฝง (latent variables: Y) และตัวแปรเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันในเชิงเหตุผล สมการที่ได้ อาจจะมีลักษณะที่ซับซ้อนขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่ศึกษา แต่ถ้าเป็นสมการเชิงเส้นตรงที่อยู่ในรูปทั่วไปจะเขียนได้ดังนี้

$$X_1 = A_1Y_1 + A_2Y_2 + \dots + A_kY_k + e_1$$

เมื่อ k คือ จำนวนตัวแปรที่สัมพันธ์กับตัวแปร X_1

e_1 คือ ความคลาดเคลื่อน

3. ความสอดคล้องของรูปแบบ (model fitting) การพิจารณาความสอดคล้องของรูปแบบจะพิจารณาจากข้อมูลซึ่งได้จากการวัดตัวแปรที่สังเกตได้ และใช้วิธีการทางสถิติในการพิจารณาอาจใช้สหสัมพันธ์ (correlation) และสหสัมพันธ์บางส่วน (partial correlation) ส่วนการสรุปความสอดคล้องของรูปแบบจะต้องทำการทดสอบว่าข้อมูลสอดคล้องกับรูปแบบหรือไม่

4. การประเมินรูปแบบ (model appraisal) ต้องการแสดงให้เห็นว่าภายใต้ข้อจำกัดของหลักฐานและองค์ความรู้เท่าที่มีอยู่ หากรูปแบบที่เสนอเป็นรูปแบบที่ดีที่สุดหรือมีข้อมูลสนับสนุนมากที่สุด น่าจะเป็นรูปแบบที่เหมาะสม

3. การลงทะเบียนของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและต่างประเทศ

3.1 การลงทะเบียนของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ในที่นี้จะกล่าวถึงการลงทะเบียนของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทยดังนี้

- 3.1.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3.1.2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 3.1.3 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 3.1.4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- 3.1.5 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

- 3.1.6 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- 3.1.7 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- 3.1.8 มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- 3.1.9 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- 3.1.10 มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- 3.1.11 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 3.1.12 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3.1.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนทางอินเทอร์เน็ตตามวันเวลาที่กำหนด โดยศึกษาคู่มือการลงทะเบียนเรียนที่ปรากฏในเว็บไซต์ของสำนักทะเบียน นิสิตจะต้องมีรหัสการลงทะเบียนจากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งรหัสลงทะเบียนเรียนภาคต้น และภาคปลายใช้รหัสคนละรหัส ส่วนภาคฤดูร้อนใช้รหัสเดียวกับภาคต้น

เมื่อนิสิตแสดงความจำนงขอลงทะเบียนเรียนทางอินเทอร์เน็ตได้ตรวจสอบและยืนยันการลงทะเบียนแล้ว สามารถนำไปรายงานผลการแสดงความจำนงขอลงทะเบียนไปติดต่อชำระค่าเล่าเรียนผ่านธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ที่ศาลาพระเกี้ยว สำหรับนิสิตใหม่ ส่วนนิสิตเก่าสามารถอ่านคำแนะนำวิธีการชำระค่าเล่าเรียนได้ทางเว็บไซต์ของสำนักทะเบียน

3.1.2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในภาคต้นและภาคปลาย ภาคการศึกษาละ 9-22 หน่วยกิต นิสิตต้องยื่นคำร้องและได้รับอนุมัติจากคณบดีก่อนถ้าต้องการลงทะเบียนน้อยกว่าหรือมากกว่าเกณฑ์ สำหรับการชำระเงินค่าลงทะเบียน นิสิตรหัส 43-47 ต้องชำระเงินทางระบบโทรธนกิจ (Telebank) และทางอินเทอร์เน็ต ส่วนนิสิตรหัส 48 ถึง ปัจจุบัน ต้องชำระเงินค่าลงทะเบียนเรียนผ่านทางอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัย

3.1.3 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชา โดยการลงทะเบียนล่วงหน้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ตตามเวลาที่กำหนด โดยนักศึกษาต้องขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและขอรับใบทดลองลงทะเบียนกระบวนวิชา และรับรหัสสำหรับการลงทะเบียนในแต่ละปีการศึกษาแล้วจึงลงทะเบียนผ่านอินเทอร์เน็ต หลังจากนั้นนักศึกษาดูสอบผลการลงทะเบียนล่วงหน้าทีประกาศไว้ เพื่อเตรียมการเพิ่มหรือถอนกระบวนวิชา หรือลงทะเบียนกระบวนวิชาอื่นแทน

เมื่อนักศึกษาลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว จึงพิมพ์ “ใบแจ้งผลการลงทะเบียนเรียน/ใบเสร็จรับเงิน” จากเว็บไซต์เพื่อเป็นหลักฐานการลงทะเบียนกระบวนวิชาและนำไปชำระเงิน

ค่าธรรมเนียม หากพบว่ากระบวนวิชาที่ลงทะเบียนไว้ไม่ถูกต้องให้ติดต่อฝ่ายทะเบียนการศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล หลังจากนั้นจึงจะไปชำระเงิน โดยสามารถชำระเงินเป็นเงินสดที่สำนักทะเบียนและประมวลผลหรือธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ทุกสาขาทั่วประเทศ หรือชำระโดยการตัดบัญชีธนาคารตามที่แสดงความจำนงไว้ โดยเตรียมเงินในบัญชีให้เพียงพอ และหากเงินในบัญชีไม่เพียงพอสามารถขอชำระเงินสดภายในวันเวลาที่กำหนดไว้ได้

ในกรณีที่นักศึกษาไม่สามารถชำระเงินได้ตามกำหนดหรือไม่ได้ลงทะเบียนล่วงหน้า จะต้องลงทะเบียนกระบวนวิชาหลังกำหนดโดยเสียค่าปรับตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นนักศึกษาสามารถรับใบสรุปผลการลงทะเบียนของนักศึกษารายบุคคลที่คณะ เพื่อเป็นหลักฐานการลงทะเบียนได้ต่อไป

3.1.4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีการลงทะเบียนด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย ก่อนลงทะเบียนนักศึกษาต้องพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำปรึกษาในรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียน ก่อนนักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนภายในระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยศึกษาขั้นตอนการลงทะเบียนเรียนผ่านเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งมหาวิทยาลัยจะกำหนดวันลงทะเบียนของนักศึกษาในแต่ละรหัสไว้

การชำระค่าธรรมเนียมการศึกษานักศึกษาต้องชำระตามวันเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งนักศึกษาสามารถเลือกวิธีชำระเงินได้ทุกภาคการศึกษา ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากพ้นกำหนดจะถือว่าใช้วิธีการชำระเงินวิธีเดิม วิธีการชำระเงินมี 2 วิธีคือ

1) ตัดเงินผ่านบัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาย่อยสงขลานครินทร์(ปัตตานี) โดยจะต้องนำเงินเข้าบัญชีให้เพียงพอ

2) ชำระเงินที่เคาน์เตอร์ธนาคาร (ระบบ Bill Payment) ของธนาคารไทยพาณิชย์หรือธนาคารกรุงไทย ทุกสาขาทั่วประเทศ การชำระเงินวิธีนี้นักศึกษาต้องพิมพ์ใบแจ้งการชำระเงิน ภายในเวลาที่กำหนด หลังจากหมดกำหนดแล้วนักศึกษาไม่สามารถเรียกพิมพ์ได้ และในระบบนี้นักศึกษาต้องชำระเงินค่าธรรมเนียมให้ธนาคารด้วย

ในกรณีที่มหาวิทยาลัยไม่สามารถเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมการศึกษาจากนักศึกษาได้ จะถือว่านักศึกษาไม่ได้ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น สำหรับนักศึกษาที่ชำระเงินเรียบร้อยแล้วได้รับใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการศึกษาที่งานการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัย

3.1.5 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและระบบโทรศัพท์ตามระยะเวลาที่กำหนด โดยนักศึกษาจะต้องมีเงินในบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด ครอบคลุม

จำนวนที่นักศึกษาต้องลงทะเบียน ในกรณีที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิชาที่ลงทะเบียนหรือเปลี่ยนกลุ่มเรียน นักศึกษาจะต้องดำเนินการที่มหาวิทยาลัย

สำหรับนักศึกษาทุนรัฐบาล ให้ลงทะเบียนได้ไม่เกินจำนวนทุนที่ขอกู้ และหากลงทะเบียนเพิ่มให้ชำระส่วนที่เพิ่มเอง

3.1.6 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตซึ่งนักศึกษาสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ตามสถานที่ต่าง ๆ และที่สำนักคอมพิวเตอร์หรือห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของคณะ นักศึกษาต้องศึกษารายละเอียดการลงทะเบียนจากคู่มือการลงทะเบียนเรียน และเสนอแบบทดลองการลงทะเบียนเรียนให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาก่อนลงทะเบียนเรียน หลังจากนั้นนักศึกษาแต่ละคณะลงทะเบียนตามวัน เวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำที่สำนักคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ทุกคณะ หลังจากนั้นนักศึกษาสามารถชำระเงินได้ 2 วิธีคือ ที่กองคลังชั้น 2 อาคารบริหาร (ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมค่าบริการของธนาคาร) และธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารทหารไทย (นักศึกษาจะต้องเสียค่าธรรมเนียมค่าบริการของธนาคาร) ตามวันเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด นักศึกษาที่ไม่ได้ชำระเงินตามวันเวลาที่กำหนดไว้ จะถูกยกเลิกการลงทะเบียนเรียน

3.1.7 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์งานลงทะเบียนเรียน โดยรับใบลงทะเบียนเรียนจากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งใบลงทะเบียนเรียนประกอบด้วย รหัสรายวิชาและชื่อวิชาที่นักศึกษาต้องลงทะเบียนตามแผนการเรียนของนักศึกษารายวิชาในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป และรายวิชาชีพ ที่นักศึกษาต้องเลือกกลุ่มเรียน นักศึกษาจะต้องตรวจสอบตารางเรียน ตารางสอบไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน และเมื่อกรอกข้อมูลการลงทะเบียนเรียนแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาลงนาม และบันทึกการลงทะเบียนเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต โดยดำเนินการตามวันเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด พิมพ์ใบแจ้งยอดการชำระเงิน ชำระที่ธนาคารกรุงศรีอยุธยา หรือธนาคารกรุงไทย ทุกสาขา ตรวจสอบยอดการชำระเงินค่าลงทะเบียนทางเว็บไซต์ ภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นนักศึกษาชำระเงินแล้ว และนักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชาในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ต้องตรวจสอบกลุ่มเรียน วันเวลาเรียนห้องสอบและชื่อผู้สอบที่ประกาศของคณะหรือเว็บไซต์ ก่อนเปิดภาคการศึกษา 1 สัปดาห์

3.1.8 มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตโดยทำการ Login เข้าสู่ระบบการลงทะเบียน ซึ่งระบบดังกล่าวจะปรากฏเฉพาะช่วงเวลาลงทะเบียนเท่านั้น นักศึกษาสามารถเลือกรายวิชาและคำนวณค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนเรียนได้ เมื่อลงทะเบียนแล้วถ้านักศึกษายัง

ไม่ยืนยันการลงทะเบียนนักศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายวิชาต่าง ๆ ได้ แต่หากนักศึกษายืนยันแล้ว จะไม่สามารถแก้ไขรายการได้ หลังจากนั้นนักศึกษาพิมพ์ใบแจ้งยอดชำระหนี้ได้ทั่วประเทศ และนำไปชำระเงินที่ธนาคารกรุงศรีอยุธยาได้ทั่วประเทศหรือเลือกการชำระเงินด้วยระบบออนไลน์ โดยนักศึกษาต้องมีบัญชีเงินฝากของธนาคารกรุงศรีอยุธยาและบัตรกรุงศรี ATM/VISA Electron (บัตรประจำตัวนักศึกษา) และมีเงินในบัญชีเพียงพอที่จะชำระ ซึ่งมหาวิทยาลัยอำนวยความสะดวกในการสมัครด้วยระบบ Krungsri Online และนักศึกษาขอรับใบเสร็จการชำระเงินได้ที่ส่วนการเงินและบัญชีมหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวง ไม่ว่าจะชำระเงินช่องทางใดก็ตาม

3.1.9 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาทุกคนลงทะเบียนเรียนภาคการศึกษาถัดไปล่วงหน้าทางอินเทอร์เน็ต (URSA Online) โดยให้เสร็จสิ้นก่อนเปิดภาคเรียนถัดไป เป็นการลงทะเบียนล่วงหน้าแบบได้นิ่งในวิชานั้นทันที การลงทะเบียน แบ่งเป็น 2 ระบบคือ

1) การลงทะเบียนเรียนเป็นรายวิชา (Online Registration - Course Section) การลงทะเบียนระบบนี้สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในหลักสูตร 4 ปีภาคปกติ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรต่อเนื่องภาคปกติ และนักศึกษานอกรุ่นทุกหลักสูตร

2) การลงทะเบียนเรียนเป็นเซตวิชา (Online Registration - Set Menu) สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1-2 หลักสูตร 4 ปีภาคปกติ (ยกเว้นภาคฤดูร้อนลงทะเบียนเป็นรายวิชา) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรต่อเนื่องภาคปกติ และนักศึกษาภาคพิเศษชั้นปีที่ 1 - 4 หลักสูตร 4 ปี และชั้นปีที่ 3 - 4 หลักสูตรต่อเนื่อง

การลงทะเบียนนักศึกษาต้องศึกษารายละเอียดในคู่มือการลงทะเบียนเรียน ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงวัน - เวลาเรียน/สอบ โดยตรวจสอบได้ที่ Course Section บนระบบ URSA Online ก่อนทุกครั้ง และพิมพ์ใบรายงานผลการลงทะเบียนเรียนด้วยตนเองได้ทันที หรือติดต่อรับที่สำนักทะเบียนนักศึกษาตามกำหนดในปฏิทินงานทะเบียนนักศึกษา จากนั้นจึงนำไปลงทะเบียนเรียนไปชำระเงินค่าลงทะเบียนตามวิธีที่มหาวิทยาลัยกำหนดและชำระภายในวันที่กำหนด

กรณีนักศึกษาชำระหนี้เกินจากเวลาที่กำหนด จะถือว่าการลงทะเบียนเป็นโมฆะ นักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนใหม่ในช่วงลงทะเบียนเรียนล่าช้าหรือช่วงเพิ่ม-ลดวิชา เท่านั้น และกรณีที่นักศึกษาชำระหนี้เรียบร้อยแล้วแต่มีการประกาศผลสอบภายหลังว่าสอบไม่ผ่าน หรือเคยเพิกถอนวิชาพื้นความรู้ มหาวิทยาลัยจะยกเลิกวิชาที่ต่อเนื่องกับวิชาพื้นความรู้นั้นและคืนเงินให้ร้อยละ 100 เพื่อใช้ในการลงทะเบียนวิชาอื่นแทน โดยติดต่อที่สำนักทะเบียนนักศึกษา การลงทะเบียนมหาวิทยาลัยได้กำหนดวันเวลาให้ทราบเป็นภาค ๆ ไป นักศึกษาชั้นปีสูงจะจัดให้ลงทะเบียนก่อน ส่วนนักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษาแรก จะต้องลงทะเบียนตามจำนวนวิชาที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยไม่มีการลดหรือเพิ่มวิชา

3.1.10 มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาแต่ละคณะลงทะเบียนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตตามวัน เวลาที่กำหนด ซึ่งนักศึกษาสามารถศึกษาขั้นตอนการลงทะเบียนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตจากเมนูช่วยเหลือได้ และก่อนลงทะเบียน นักศึกษาจะต้องจัดซื้อคู่มือ และได้รับอนุมัติการลงทะเบียนในแบบฟอร์มที่กำหนดไว้จากอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนั้นนักศึกษาลงทะเบียนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ และส่งให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบว่าลงทะเบียนเรียนตามที่ได้รับอนุมัติ ก่อนออกไปแจ้งยอดการชำระเงิน ซึ่งนักศึกษาสามารถชำระได้ที่ธนาคารกรุงไทย หรือธนาคารกรุงเทพ จำกัดทุกสาขาทั่วประเทศ และนำหลักฐานมาแลกเปลี่ยนเสร็จจากเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย

ในกรณีที่นักศึกษาชำระเงินที่มหาวิทยาลัย ต้องชำระตามที่กำหนดไว้ เป็นแคชเชียร์เช็คเท่านั้นซึ่งจะได้รับใบเสร็จทันที ในกรณีที่นักศึกษาโอนรายวิชาภายในเวลาที่กำหนด โดยไม่มีการเพิ่มรายวิชา นักศึกษาจะได้รับใบโอนเงินวิชาที่โอน เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการชำระเงินในภาคถัดไป หากนักศึกษาโอนรายวิชาหลังจากกำหนดช่วงการเพิ่ม-ถอน แต่อยู่ในช่วงเวลาโอนแล้วได้ แต่ไม่ได้รับการโอนเงิน

สำหรับนักศึกษาที่ไม่ชำระเงินตามกำหนดเวลา ถือว่าการลงทะเบียนเป็นโมฆะ และหมดสิทธิ์ในการลงทะเบียนในภาคดังกล่าว นักศึกษาต้องลงทะเบียนล่าช้าและเสียค่าธรรมเนียมตามระเบียบของมหาวิทยาลัย หลังการเพิ่ม-ถอนรายวิชาหากมีเงินเหลือมหาวิทยาลัยจะดำเนินการให้เป็นเงินโอน เพื่อเป็นค่าหน่วยกิตในการลงทะเบียนครั้งต่อไป นักศึกษาที่กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ต้องนำใบลงทะเบียนยื่นขอรับใบเสร็จรับเงินจากสำนักงานทรัพย์สินหลังจากธนาคารกรุงไทยโอนเงินเข้าบัญชีเรียบร้อยแล้ว ถ้านักศึกษามีปัญหาการลงทะเบียนสามารถติดต่อได้ที่สำนักงานทะเบียนฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัย

3.1.11 มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยมีการลงทะเบียนเรียนปีละ 7 ครั้ง คือ การลงทะเบียนเรียนนักศึกษาสมัครใหม่ภาคเรียนที่ 1 และ 2 นักศึกษาเก่าภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 การสอบซ่อม ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 และภาคการศึกษาพิเศษ โดยนักศึกษาเลือกช่องทางการลงทะเบียนเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง โดยข้อมูลที่นักศึกษาต้องทราบก่อนการลงทะเบียนเรียนแต่ละครั้ง คือ กำหนดวันลงทะเบียนเรียนแต่ละช่องทาง ตารางที่กำหนดรหัสประจำตัวนักศึกษา (กรณีลงทะเบียนเรียนด้วยตนเองที่มหาวิทยาลัย เพื่อตรวจสอบให้มาลงทะเบียนเรียนวันใด) ประกาศกระบวนวิชาที่เปิดสอนพร้อมทั้งวันและเวลาสอบไว้เพื่อเลือกลงทะเบียนกระบวนวิชาไม่ซ้ำซ้อนกัน ให้ดูจากหนังสือพิมพ์ข่าวรามคำแหงที่จัดส่งให้แก่คณะ และคู่มือหลักสูตรของคณะที่ศึกษา เพื่อลงทะเบียนเรียนตามแผนกำหนดการศึกษา สำหรับรูปแบบการลงทะเบียนเรียนมี 5 รูปแบบคือ

1) ลงทะเบียนเรียนด้วยตนเองที่มหาวิทยาลัย หรือสาขาวิทยบริการทั้ง 21 แห่ง ซึ่งเป็นการลงทะเบียนเรียนด้วย แลبرหัทศกระบวนวิชา โดยนักศึกษาจะต้องตรวจสอบเอกสารที่ใช้ในการลงทะเบียนเรียนและติดแลบรหัทศกระบวนวิชาให้เรียบร้อยในสมุดลงทะเบียน แล้วจึงนำสมุดมาให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลและชำระเงินสดหรือชำระด้วยบัตร VISA ELECTRON ของธนาคารทหารไทย โดยมีบัญชีธนาคารทหารไทยตามเลขบัญชีที่มหาวิทยาลัยเปิดไว้ให้พร้อมรับใบเสร็จรับเงิน

2) การลงทะเบียนเรียนทางไปรษณีย์ เป็นการลงทะเบียนเรียนที่นักศึกษาต้องส่งจดหมายตอบรับทางไปรษณีย์ซึ่งประกอบด้วยบัตรลงทะเบียนทางไปรษณีย์ที่กรอกข้อความสมบูรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ รวมทั้งธนาคติที่ใช้ชำระค่าลงทะเบียนเรียน

3) การลงทะเบียนเรียนทางอินเทอร์เน็ตการลงทะเบียนเรียนรูปแบบนี้ นักศึกษาต้องมีรหัสผ่านเข้าสู่ระบบ ลงทะเบียนได้ภาคการศึกษาละ 1 ครั้งเท่านั้น หากต้องการเปลี่ยนแปลงให้ไปลงทะเบียนตามวันที่ยังมหาวิทยาลัยกำหนด โดยชำระค่าลงทะเบียนเรียนใหม่ทั้งหมดนักศึกษาสามารถตรวจสอบข้อมูลก่อนลงทะเบียนได้แก่ วิชาที่เปิดสอน คำแนะนำการลงทะเบียน ค่าธรรมเนียมการศึกษา ผ่านอินเทอร์เน็ต และชำระเงินโดยใช้บัตรประจำตัวนักศึกษาแบบ VISA – ELECTRON ของธนาคารทหารไทย นักศึกษาต้องนำเงินเข้าบัญชีล่วงหน้าก่อนการลงทะเบียนเรียน หลังจากลงทะเบียนแล้ว 20 วัน สามารถขอรับใบเสร็จจากมหาวิทยาลัยได้

4) การลงทะเบียนเรียนทางโทรศัพท์ มหาวิทยาลัยกำหนดช่วงวันที่ในการลงทะเบียนเรียนทางโทรศัพท์ไว้ล่วงหน้าก่อนการลงทะเบียนเรียนที่มหาวิทยาลัยประมาณ 10 วัน โดยนักศึกษาจะต้องใช้บัตรประจำตัวนักศึกษา VISA ELECTRON ของธนาคารทหารไทย และนำเงินเข้าบัญชีไว้ล่วงหน้า ระบบจะทำการหักเงินจากบัญชีดังกล่าว โดยนักศึกษาจะต้องเตรียมเอกสารประกอบการดำเนินการล่วงหน้า เนื่องจากการลงทะเบียนเรียนรูปแบบนี้เป็นการดำเนินการกับตัวเลขทั้งหมด จึงต้องแปลงรหัสวิชาที่มีตัวอักษรอยู่ให้เป็นตัวเลขทั้งหมด โดยใช้ตารางเทียบรหัสตัวอักษรแล้วนำไปกรอกไว้ในตารางสำหรับเตรียมข้อมูล แล้วจึงกดโทรศัพท์ตามหมายเลขที่กำหนด และดำเนินการตามขั้นตอนตามที่ระบบกำหนดไว้ ยืนยันการลงทะเบียนก่อนแล้วจึงยืนยันการหักเงินจากธนาคาร และนักศึกษาสามารถรับสำเนาใบเสร็จได้หากโทรศัพท์เป็นเครื่องโทรสาร หากไม่มีเครื่องโทรสารให้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการลงทะเบียนตามหมายเลขโทรศัพท์ที่กำหนดไว้

5) การลงทะเบียนเรียนทาง SMS เป็นการลงทะเบียนเรียนทางโทรศัพท์มือถือ โดยนักศึกษาเลือกรายการ “เขียนข้อความ” เพื่อพิมพ์ข้อมูลการลงทะเบียนเรียนและส่งไปยังหมายเลขที่กำหนดไว้และรอการแจ้งจำนวนเงินลงทะเบียนเรียนที่จะตอบกลับมา โดยมีเลขอ้างอิงการลงทะเบียน หลังจากนั้นกด send เพื่อชำระเงิน โดยก่อนชำระเงินจะให้มีการยืนยันการลงทะเบียนเรียน พร้อมตัดเงินตามจำนวนที่แจ้ง และนักศึกษาจะได้รับ SMS ยืนยันการลงทะเบียนเสร็จสมบูรณ์

รูปแบบการลงทะเบียนทั้ง 5 รูปแบบ เป็นการลงทะเบียนในภาคการศึกษาต่าง ๆ ยกเว้นการลงทะเบียนสอบซ่อม ที่กำหนดให้ลงทะเบียน ณ ที่ทำการมหาวิทยาลัยตามวิทยาเขตต่าง ๆ ทั้ง 21 แห่งเท่านั้น โดยกระบวนวิชาที่ลงทะเบียนเรียนต้องเป็นกระบวนวิชาที่สอบตกหรือขาดสอบของแต่ละภาคการศึกษาเท่านั้น

3.1.12 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการลงทะเบียน คือ สำนักทะเบียนและวัดผล การลงทะเบียนของนักศึกษารุ่นแรกปี 2523 นั้น มีแบบฟอร์มให้นักศึกษากรอกโดยแยกตามลักษณะของการลงทะเบียน กล่าวคือ 1) ถ้าเป็นการลงทะเบียนจะใช้แบบฟอร์มที่เรียกว่า มสธ.2 2) ถ้าเป็นการเพิ่มชุดวิชาจะใช้แบบฟอร์มที่เรียกว่า มสธ.3 3) ถ้าเป็นการถอนชุดวิชาจะใช้แบบฟอร์มที่เรียกว่า มสธ. 4 4) ถ้าเป็นการลาพักการศึกษาจะใช้แบบฟอร์มที่เรียกว่า มสธ. 5 และถ้าเป็นการลงทะเบียนสอบซ่อมจะใช้แบบฟอร์มที่เรียกว่า มสธ. 99 แบบฟอร์มทั้งหมดจะมีสำเนา 3 แผ่น นักศึกษาจะต้องกรอกและส่งแบบฟอร์มทั้ง 3 แผ่นไปยังมหาวิทยาลัย โดยสำเนาแผ่นที่ 1 สำนักทะเบียนและวัดผลจะนำไปบันทึกข้อมูลและเก็บไว้เป็นหลักฐาน สำเนาแผ่นที่ 2 สำนักทะเบียนและวัดผลจะส่งให้กองคลัง และสำเนาแผ่นที่ 3 สำนักทะเบียนและวัดผลจะส่งคืนให้นักศึกษาเก็บไว้เป็นหลักฐาน

สำหรับวิธีการลงทะเบียนเรียน นักศึกษาต้องศึกษาหลักสูตร คู่มือการลงทะเบียนเรียนและเลือกชุดวิชาที่ต้องการลงทะเบียนเรียน จำนวน 1-3 ชุดวิชา แล้วกรอกรายละเอียดต่าง ๆ ในแบบฟอร์มการลงทะเบียนเรียน (มสธ. 2) พร้อมกับกรอกแบบกรอกที่อยู่จำนวน 3 แผ่น และชื่อธนาคารหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ ส่งจ่ายมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเท่ากับจำนวนเงินที่นักศึกษาระบุในแบบฟอร์มการลงทะเบียน ถ้าจำนวนเงินไม่เท่ากับที่ระบุในแบบฟอร์มการลงทะเบียนเรียน มหาวิทยาลัยจะไม่รับลงทะเบียนเรียน และส่งแบบฟอร์มการลงทะเบียนเรียนพร้อมธนาคารหรือตัวแลกเงินคืนนักศึกษา นอกจากนี้การลงทะเบียนเรียนนักศึกษาจะต้องตรวจสอบวันและเวลาสอบของแต่ละชุดวิชาไม่ให้ตรงกัน หากพบว่าวันและเวลาสอบของชุดวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนตรงกัน มหาวิทยาลัยจะดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงชุดวิชาให้ ถ้าเป็นกรณีเพิ่มชุดวิชานักศึกษาใช้แบบฟอร์ม มสธ.3 โดยกรอกข้อมูลและชำระเงินเช่นเดียวกับการลงทะเบียนเรียน แต่ถ้านักศึกษามีความประสงค์จะถอนชุดวิชา นักศึกษาใช้แบบฟอร์ม มสธ. 4 โดยกรอกข้อมูลชุดวิชาที่ต้องการถอน ในกรณีการถอนชุดวิชามหาวิทยาลัยจะไม่คืนเงินให้ สำหรับการลาพักการศึกษานักศึกษาต้องใช้แบบฟอร์ม มสธ.5 โดยกรอกข้อมูลและชำระเงินเฉพาะค่าบำรุงการศึกษา ส่วนการลงทะเบียนสอบซ่อม นักศึกษาต้องใช้แบบฟอร์ม มสธ.99 โดยกรอกข้อมูลและชำระเงินค่าลงทะเบียนสอบซ่อมตามจำนวนชุดวิชาที่สอบไม่ผ่าน

ข้อมูลจากการลงทะเบียนของนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการลงทะเบียนเรียน การเพิ่มชุดวิชา การถอนชุดวิชา การลาพักการศึกษา หรือการลงทะเบียนสอบซ่อม มหาวิทยาลัยใช้วิธีการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ต่อมาเมื่อมหาวิทยาลัยได้จัดทำระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์แล้วเสร็จในปี 2543 จึงเริ่มใช้แบบฟอร์มการลงทะเบียนเรียน “มสธ. 28” ซึ่งเป็นแบบฟอร์มที่ใช้กับทุกกิจกรรมของการลงทะเบียน โดยนักศึกษาฝนรายละเอียดด้วยดินสอดำ 2B และมหาวิทยาลัยบันทึกข้อมูลโดยระบบ OMR วิธีนี้เป็นวิธีที่สะดวกในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ สำหรับการชำระเงินค่าลงทะเบียนสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทาง คือ 1) ชำระเงินโดยการซื้อธนาคัตติ และ 2) ชำระเงินโดยผ่านเคาน์เตอร์ธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) และธนาคารกรุงศรีอยุธยาจำกัด (มหาชน) สำหรับการชำระเงินค่าลงทะเบียนโดยผ่านเคาน์เตอร์ธนาคารนักศึกษาต้องชำระเงินภายในช่วงเวลาของการลงทะเบียนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หากนักศึกษาลงทะเบียนล่าช้า ธนาคารจะไม่รับบริการให้ ในการชำระเงินผ่านเคาน์เตอร์ธนาคารนั้น นักศึกษาต้องชำระค่าธรรมเนียมให้แก่ธนาคาร 10 บาท (ต่อการลงทะเบียน 1 ครั้ง) การลงทะเบียนในช่องทางนี้ ข้อมูลของนักศึกษาจะผ่านระบบออนไลน์ไปยังมหาวิทยาลัย

ต่อมาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2543 มหาวิทยาลัยได้เริ่มใช้วิธีการลงทะเบียนทางโทรศัพท์หรือระบบโทรชนกิจ (Telebank) โดยใช้เลขหมาย 1551 ทั่วประเทศ วิธีนี้นักศึกษาต้องเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ และทำบัตร “มสธ. เอทีเอ็มกรุงไทย” ซึ่งให้บริการทุกวัน ระหว่างเวลา 05.00-23.00 น. และนักศึกษาไม่ต้องส่ง มสธ. 28 ให้มหาวิทยาลัย เหตุที่เลือกธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เนื่องจากเป็นธนาคารที่มีสาขาอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศและวิธีการลงทะเบียนทางโทรศัพท์สามารถใช้ได้กับโทรศัพท์ชนิดกดปุ่ม นักศึกษาสามารถดำเนินการตามขั้นตอนที่มหาวิทยาลัยแจ้งได้ทันที ระบบนี้มีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถตรวจสอบว่านักศึกษาได้ลงทะเบียนในชุดวิชาต่าง ๆ ตามโครงสร้างหลักสูตรหรือไม่ และยังสามารถคำนวณค่าลงทะเบียนให้ด้วย ทำให้สะดวก และรวดเร็วมากเพราะข้อมูลการลงทะเบียนของนักศึกษาจะส่งถึงมหาวิทยาลัยทันที

อย่างไรก็ตามวิธีการลงทะเบียน นักศึกษายังสามารถดำเนินการลงทะเบียนด้วยตนเองที่มหาวิทยาลัยหรือศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. ได้ด้วย สำหรับการลงทะเบียนที่มหาวิทยาลัยในระยะแรก นักศึกษาต้องซื้อธนาคัตติ ต่อมานักศึกษาสามารถชำระเงินลงทะเบียนที่กองคลังของมหาวิทยาลัยทั้งชำระด้วยเงินสดและบัตรเครดิต ส่วนการลงทะเบียนเรียนที่ศูนย์วิทย์พัฒนานักศึกษาสามารถชำระเงินสดได้

นอกจากช่องทางการลงทะเบียนดังกล่าวแล้ว มหาวิทยาลัยยังได้เพิ่มช่องทางการลงทะเบียนที่เคาน์เตอร์ธนาคาร ถ้านักศึกษาใช้ช่องทางนี้ นักศึกษาต้องสำเนาแบบฟอร์มจากคู่มือการลงทะเบียนเรียนและกรอกแบบฟอร์มการลงทะเบียนผ่านเคาน์เตอร์ธนาคาร และชำระค่าลงทะเบียนได้ที่ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารกรุงไทย และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

การเกษตร การลงทะเบียนโดยใช้ช่องทางนี้เจ้าหน้าที่ธนาคารจะทำการบันทึกข้อมูล และส่งข้อมูลไปยังมหาวิทยาลัย

ต่อมาในปี 2547 มหาวิทยาลัยได้เพิ่มช่องทางการลงทะเบียนอีก 2 ช่องทาง คือ การลงทะเบียนผ่าน Pay at Post และลงทะเบียนผ่านอินเทอร์เน็ตสำหรับการลงทะเบียนผ่าน Pay at Post นักศึกษาต้องสำเนาแบบฟอร์มจากคู่มือการลงทะเบียนเรียนและกรอกแบบฟอร์มการลงทะเบียนผ่าน Pay at Post และชำระค่าลงทะเบียน ณ ที่ทำการไปรษณีย์ การลงทะเบียนโดยใช้ช่องทางนี้เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์จะทำการบันทึกข้อมูล และส่งข้อมูลไปยังมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับการลงทะเบียนที่เคาน์เตอร์ธนาคาร สำหรับการลงทะเบียนผ่านอินเทอร์เน็ตนักศึกษาต้องมีบัญชีเงินฝากออมทรัพย์กับธนาคารกรุงไทยซึ่งใช้ได้ทุกสาขาทั่วประเทศ และนักศึกษาต้องสมัครเป็นสมาชิก Internet Banking ของธนาคารกรุงไทยเพื่อรับรหัส PIN 4 ตัว การทำรายการนักศึกษาจะสมบูรณ์เมื่อมีการหักจำนวนเงินค่าลงทะเบียนจากยอดเงินในบัญชีเงินฝากแล้ว การลงทะเบียนโดยใช้ช่องทางนี้นักศึกษาไม่ต้องส่งหลักฐานไปยังมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังสามารถพิมพ์ข้อมูลการลงทะเบียนเก็บไว้เป็นหลักฐานได้เมื่อสิ้นสุดการทำรายการ ข้อมูลการลงทะเบียนจะบันทึกลงฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัย

ในการลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา สำนักทะเบียนและวัดผล ได้จัดทำคู่มือการลงทะเบียนเรียนให้นักศึกษาใช้เป็นแนวทางในการลงทะเบียนเรียน โดยในระยะแรกได้จัดส่งให้นักศึกษาทุกคนในแต่ละภาคการศึกษา ในปี 2524-2526 มีลักษณะเป็นรูปเล่มขนาด A3 มีความหนาประมาณ 20-30 หน้า ต่อมาปี 2527-2544 ได้จัดทำรูปเล่มขนาด A4 มีความหนาประมาณ 90-120 หน้า และจัดส่งให้เฉพาะนักศึกษาที่ยังคงมีสถานภาพเป็นนักศึกษาเท่านั้น ข้อมูลที่ระบุในคู่มือการลงทะเบียนเรียนประกอบด้วยข้อมูลชุดวิชาที่เปิดให้ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรที่เปิดสอนของแต่ละสาขาวิชา ตารางสอบ วิธีการลงทะเบียนเรียน การลาพักการศึกษา การเพิ่ม-การถอนชุดวิชา ประกาศต่าง ๆ ตัวอย่างใบคำร้อง แบบฟอร์มการลงทะเบียน ในปี 2545 ได้จัดทำคู่มือการลงทะเบียนเรียนที่สามารถใช้ได้ทั้ง 2 ภาคการศึกษาแต่มีความหนาถึง 190 หน้า ต่อมาในปี 2548-2550 ได้จัดทำคู่มือการลงทะเบียนนี้ให้มีความกระชับขึ้นอีกครั้ง เนื่องจากได้ยกเลิกการลงทะเบียนระบบเดิมที่ต้องมีตัวอย่างวิธีการลงทะเบียนเรียนอย่างละเอียดและได้เปลี่ยนมาใช้ระบบ Pay at Post ในปี 2547 อีกทั้งไม่มีการจัดโปรแกรมการลงทะเบียนไว้ แต่นักศึกษาจะต้องตรวจสอบโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาด้วยตนเอง ทำให้คู่มือการลงทะเบียนมีความหนาประมาณ 70 หน้า และให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ข้อควรระวังในการลงทะเบียนเรียนแต่ละวิธี ปัญหาของการลงทะเบียนเรียนและวิธีป้องกัน ตารางสอบ ชุดวิชาที่เปิดให้ลงทะเบียนและค่าลงทะเบียน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงทะเบียนเรียนของแต่ละสาขาวิชาที่นักศึกษาควรทราบ และการลงทะเบียนชุดวิชาที่ใช้เอกสารการฉบับปรับปรุง

3.2 การลงทะเบียนของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ผู้วิจัยขอเสนอรูปแบบการลงทะเบียนเรียนของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศโดยจัดกลุ่มมหาวิทยาลัยซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในทวีปต่าง ๆ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 รายชื่อมหาวิทยาลัยในต่างประเทศจำแนกตามทวีป

ทวีป	ชื่อมหาวิทยาลัย
อเมริกา	<ol style="list-style-type: none"> 1. มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย สเตท อีสท์เบย์ (California State University , East Bay) 2. มหาวิทยาลัยซานดิเอโก สเตท (The San Diego State University) 3. มหาวิทยาลัยแห่งเท็กซัสที่ออสติน (University of Texas at Austin) 4. มหาวิทยาลัยวินด์เซอร์(Windsor University) 5. มหาวิทยาลัยอธาบาสกา (Athabasca University)
ยุโรป	<ol style="list-style-type: none"> 1. มหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศอังกฤษ (United Kingdom Open University : UKOU)
เอเชีย	<ol style="list-style-type: none"> 1. มหาวิทยาลัยเปิดแห่งฟิลิปปินส์ (University of the Philippines Open University : UPOU) 2. มหาวิทยาลัยเปิดแห่งฮ่องกง (Open University of Hong Kong) 3. มหาวิทยาลัยเปิดแห่งมาเลเซีย (Open University of Malaysia) 4. มหาวิทยาลัยวิทยุและโทรทัศน์กลางแห่งประเทศจีน (China Central Radio & TV University : CCRTV) 5. มหาวิทยาลัยเปิดแห่งอินโดนีเซีย (The Open University of Indonesia : University Terbuka) 6. มหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติเกาหลี (Korea National Open University : KNOU)
แอฟริกา	<ol style="list-style-type: none"> 1. มหาวิทยาลัยแห่งแอฟริกาใต้ (The University of South Africa : UNISA)
ออสเตรเลีย	<ol style="list-style-type: none"> 1. มหาวิทยาลัยเปิดแห่งออสเตรเลีย (Open University Australia : OUA) 2. มหาวิทยาลัยโอทาโก (University of Otago) 3. มหาวิทยาลัยแมสซี (Massey University) 4. มหาวิทยาลัยเวสต์เอร์นซินดีย์ (University of Western Sydney : UWS)

สำหรับรายละเอียดของแต่ละมหาวิทยาลัยมีดังนี้

3.2.1 การลงทะเบียนของมหาวิทยาลัยในทวีปอเมริกา

1) มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย สเตท อีสเบย์ (California State University, East Bay) มีหลักสูตรในระบบมหาวิทยาลัยเปิด (The Open University Program) ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปสมัครเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคลเป็นการศึกษาค้นคว้าชีวิต

ช่องทางการลงทะเบียนมีดังนี้

1.1) ลงทะเบียนเรียนทางออนไลน์ (Register online) และชำระเงินโดยใช้บัตรเครดิต Visa or Master Card

1.2) ลงทะเบียนทางโทรศัพท์ (Register by phone) โดยใช้โทรศัพท์หมายเลข (510)-885-3605 หรือ (802-730-2784) นักศึกษาต้องเตรียมเลขประจำตัวนักศึกษา/เลขประจำตัวประชาชน พร้อมกับบัตรเครดิตให้พร้อมหลังจากนั้นมหาวิทยาลัยจะดำเนินการในขั้นตอนนี้ไปให้จนแล้วเสร็จ

1.3) ลงทะเบียนเรียนทางไปรษณีย์ (Register by mail) นักศึกษาต้องส่งแบบฟอร์มที่กรอกรายละเอียดเรียบร้อยแล้วพร้อมกับหลักฐานการชำระเงิน (payment) ไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัย

1.4) ลงทะเบียนเรียนด้วยตนเอง (Register in person) นักศึกษาต้องไปลงทะเบียนที่มหาวิทยาลัยในเวลา 8.00 น. – 17.00 น.

นักศึกษาที่ต้องการลงทะเบียนทางโทรศัพท์ ทางไปรษณีย์และลงทะเบียนด้วยตนเองต้องไปดาวน์โหลดแบบฟอร์มการลงทะเบียนทางออนไลน์ไปที่เมนู registration portal เลือกวิชาที่ต้องการลงทะเบียนและเลือก Print registration เพื่อกรอกรายละเอียดก่อนสั่งพิมพ์แบบฟอร์มหรืออาจ ดาวน์โหลดแบบฟอร์มเปล่าและกรอกรายละเอียดด้วยตนเองก็ได้

2) มหาวิทยาลัยซานดิเอโก สเตท (The San Diego State University)

มหาวิทยาลัยซานดิเอโก สเตทจัดการศึกษาทั้งระบบมหาวิทยาลัยปิดและระบบมหาวิทยาลัยเปิดมีลักษณะการลงทะเบียน ดังนี้

2.1) การลงทะเบียนในระบบมหาวิทยาลัยปิด

นักศึกษาในระบบปกติมีการศึกษาสองภาคเรียนปกติ คือ ภาคฤดูใบไม้ร่วง เปิดภาคเรียนเดือนพฤศจิกายน และภาคฤดูใบไม้ผลิเปิดภาคเรียนเดือนสิงหาคม นักศึกษาที่ต้องการลงทะเบียนเรียนสามารถใช้ระบบโทรศัพท์ (SDSU's touch tone telephone registration system : RegLine) สำหรับการลงทะเบียนในภาคฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคมจนถึง 1 สัปดาห์ก่อนเปิดภาคเรียน ส่วนการลงทะเบียนในภาคฤดูใบไม้ผลิเริ่มกลางเดือนธันวาคม ซึ่งกำหนดเวลาการลงทะเบียนเรียนดังนี้

วันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดีตั้งแต่เวลา 07.15 น. ถึง 18.45 น. และวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 07.15 น. – 16.45 น. ไม่เปิดให้บริการในวันหยุดของมหาวิทยาลัย นักศึกษาที่มีปัญหาในการลงทะเบียนเรียนทางโทรศัพท์สามารถติดต่อกับมหาวิทยาลัย ได้ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ระหว่างเวลา 09.00 น. ถึง 16.00 น.

การชำระเงินค่าลงทะเบียนเรียนอาจชำระด้วยตนเองหรือชำระเงินโดยส่ง หมายดีพร้อมรายละเอียดที่ติดต่อทาง RegLine ภายในเวลาที่กำหนดไปยังหน่วยการเงินของ มหาวิทยาลัย (University Cashier's Office) นักศึกษาต้องระบุ RegLine Access Date ไว้ที่มุมซ้าย มือด้านบนของซองจดหมายด้วย

2.2) การลงทะเบียนในระบบมหาวิทยาลัยเปิด

โปรแกรมการศึกษาระบบเปิดของมหาวิทยาลัย เป็นโปรแกรมที่จัดให้ นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และทำงานแล้วสามารถลงทะเบียนเรียนได้ ในการลงทะเบียนเรียนนักศึกษาสามารถจ่ายค่าลงทะเบียนได้ทั้งเงินสด เช็ค หรือวีซ่า นักศึกษาที่ไม่มีเงิน ค่าลงทะเบียน หรือผู้ปกครองไม่สามารถจ่ายค่าลงทะเบียนให้นักศึกษาได้ ในกรณีนี้นักศึกษาสามารถ ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของมหาวิทยาลัยที่เรียกว่า Financial Aid ได้ นอกจากนี้มหาวิทยาลัย มีทุนให้กับนักศึกษา 2 ลักษณะคือ 1) ทุนของมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะขอทุนนี้ได้ต้องได้ GPA 3.5 และเป็นนักศึกษาเรียนเต็มเวลา 2) ทุนของเอกชนซึ่งเป็นทุนจากองค์กรต่าง ๆ

3) มหาวิทยาลัยแห่งเท็กซัสที่ออสติน (University of Texas at Austin)

มหาวิทยาลัยแห่งเท็กซัสที่ออสติน เป็นมหาวิทยาลัยระบบปิด นักศึกษาที่ ลงทะเบียนเรียนเร็วมีสิทธิเลือกชั้นเรียน นักศึกษามีสิทธิเข้าชั้นเรียนได้ก็ต่อเมื่อชำระเงินค่าลงทะเบียน เรียนเรียบร้อยแล้ว

ขั้นตอนในการลงทะเบียนเรียน

3.1) ตรวจสอบข้อมูลการลงทะเบียน (registration information sheet : RIS) ทาง ออนไลน์ซึ่งจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลการลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาเป็นรายบุคคล นักศึกษา ต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้วย หากต้องการเปลี่ยนที่อยู่ก็เปลี่ยนได้ทาง ออนไลน์ โดยไปที่หัวข้อ Address Changes

3.2) พบอาจารย์ที่ปรึกษา หรือปรึกษาเจ้าหน้าที่ที่ภาควิชา ถ้าต้องการเปลี่ยน วิชาเอกต้องปรึกษาหัวหน้าภาควิชาที่ต้องการย้ายไปเรียน

3.3) ชำระเงินทางออนไลน์หรือชำระที่ภาควิชา

(1) การชำระเงินทางออนไลน์ทำได้ดังนี้

ก. ไปที่ My Tuition Bill or Tuition Loans เพื่อชำระเงินที่ค้างชำระ ภายในเวลาที่กำหนด

ข. ไปที่ What I Owe เพื่อชำระเงินทั้งหมดที่ยังคงค้างชำระ

(2) การชำระเงินที่ภาควิชา โดยใช้ cash transaction ระบุการสั่งจ่าย

University Texas Austin

การลงทะเบียนเพิ่มหรือถอน

นักศึกษาจะลงทะเบียนเพิ่มหรือถอนได้ในกรณีที่ไม่มีหนี้ที่ค้างชำระเท่านั้นและนักศึกษาใหม่ต้องทำบัตรประจำตัวนักศึกษาโดยต้องนำรูปถ่ายไปขอทำบัตรที่ ID Center และชำระค่าทำบัตรนักศึกษาจำนวน 10 เหรียญ ภายในเวลา 30 วัน อาจชำระเป็นเงินสดที่ศูนย์หรือชำระทางออนไลน์ก็ได้ สำหรับนักศึกษาเก่าจะได้รับการต่ออายุบัตรโดยอัตโนมัติเมื่อชำระค่าลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว

การลงทะเบียนสำหรับนักศึกษาต่างชาติ หรือนักศึกษาที่อยู่ต่างประเทศ (Foreign Students and Students Based Aboard) มีขั้นตอนดังนี้

- (1) ฝ่ายทะเบียนนักศึกษาจะส่งแบบฟอร์มการลงทะเบียนไปให้นักศึกษาทางอีเมล
- (2) ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงการลงทะเบียนต้องแจ้งไปยังฝ่ายทะเบียนโดยทางอีเมล
- (3) นักศึกษาชำระเงินได้ 2 วิธีคือ

ก. ชำระเงินผ่านสาขาของธนาคารแห่งชาติ (PNB branch)

ข. ชำระเงินด้วยบัตรเครดิตโดยใช้ Mail – Order Telephone Order (MOTO) โดยที่นักศึกษาต้องชำระเงินค่าบริการด้วยตนเอง เมื่อมหาวิทยาลัยได้รับแบบฟอร์มการลงทะเบียนที่สมบูรณ์พร้อมการชำระเงินแล้วจะส่งเอกสารการสอนให้นักศึกษาต่อไป

4) มหาวิทยาลัยวินด์เซอร์ (Windsor University)

มหาวิทยาลัยใช้การลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์โดยนักศึกษาต้องดำเนินการด้วยตนเองตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

4.1) จัดเตรียมการลงทะเบียน

การเข้าสู่ระบบบริการตนเองบนเว็บนักศึกษาจะต้องใช้อินเทอร์เน็ตเบราว์เซอร์ได้แก่ Netscape Communicator หรือ MS Internet Explorer นักศึกษาที่มีปัญหาในการเข้าเว็บไซต์ติดต่อหน่วยบริการเทคโนโลยีสารสนเทศตามหมายเลขที่มหาวิทยาลัยกำหนด ในกรณีที่เบราว์เซอร์ของมหาวิทยาลัย มีผู้ใช้งานมากให้นักศึกษาดำเนินการต่อไปโดยต้องมั่นใจว่านักศึกษาใช้เลขประจำตัวที่ถูกต้อง ใช้ proper access code ถูกต้อง ถ้าได้ดำเนินการหลายครั้งแล้วยังไม่สำเร็จให้นักศึกษาติดต่อขอความช่วยเหลือจากหมายเลขโทรศัพท์ที่กำหนด นักศึกษาสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้านหรือจากที่ใดที่หนึ่งได้แก่ วิทยาเขต ที่ทำการ ที่ทำงาน ห้องสมุดหรือสถานบริการต่าง ๆ

นอกจากเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์แล้ว สิ่งที่นักศึกษาจะต้องเตรียมก่อนดำเนินการลงทะเบียน คือตรวจสอบปฏิทินการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษาซึ่งบอกวิธีการลงทะเบียนเรียน คำอธิบายรายวิชาต่าง ๆ และข้อมูลวิชาพื้นฐานต่าง ๆ โดยนักศึกษาสามารถเปิดดูได้บนเว็บไซต์ที่หน้าจอการลงทะเบียน

มหาวิทยาลัยจัดทำตารางสอนและตารางสอบ เงื่อนไขการเข้าเรียนวิชานั้น ๆ หรือข้อจำกัด คำชี้แจงการเข้าเว็บ กระดาษทำการลงทะเบียน (data sheet) คำชี้แจงการชำระเงิน ทำไว้บนเว็บให้นักศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา สำหรับนักศึกษاپริญญาตรีปีแรกมหาวิทยาลัยจะจัดส่งตารางสอน ตารางสอบและข้อมูลต่าง ๆ ให้นักศึกษาทางไปรษณีย์ นักศึกษาตรวจสอบกำหนดการลงทะเบียนได้จากเว็บไซต์ และพิจารณาว่ารายวิชาใดเป็นรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรซึ่งมีข้อมูลให้ค้นหาได้ด้วยตนเอง และบันทึกข้อมูลไว้สำหรับใช้ลงทะเบียนต่อไป

4.2) เลือกรายวิชาที่จะลงทะเบียน

หลังจากนักศึกษาดูตรวจสอบรายวิชาว่ามีวิชาใดเป็นวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ต้องมั่นใจว่าตนเองมีคุณสมบัติที่จะลงทะเบียนวิชานั้น ๆ ได้ ถ้ามีการขออนุญาตเป็นกรณีพิเศษจะกระทำได้ภายหลังเปิดภาคการศึกษา ซึ่งจะทำการลงทะเบียนมีความสมบูรณ์ค่าซ้ำ

4.3) สร้างตารางเรียน ตารางสอบ

รายวิชาที่เลือกลงทะเบียนจะต้องมีตารางเรียนและตารางสอบสอดคล้องกัน และจัดตามลำดับความสำคัญของรายวิชาว่ารายวิชาใดควรเลือกเรียนเป็นลำดับแรกและเลือกรายวิชาอื่น ๆ ในลำดับถัดไป

4.4) ทำการลงทะเบียน

นักศึกษاپริญญาตรีสามารถเข้าสู่ระบบได้ทุกวันระหว่างวันจันทร์ถึงวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 8.30 น. ถึง 24.00 น. ส่วนวันอาทิตย์ตั้งแต่เวลา 12.00 น. ถึง 24.00 น. สำหรับนักศึกษاپีแรกเมื่อมหาวิทยาลัยขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาแล้วสามารถเข้าสู่ระบบการลงทะเบียนได้ทันที ส่วนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะกำหนดวันที่ในการเข้าสู่ระบบการลงทะเบียนแตกต่างกัน แต่ช่วงเวลาแบบเดิมและให้ดำเนินการดังนี้

(1) เข้าสู่เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย และเลือกคำว่า “นักศึกษาปัจจุบัน” แล้วเลือก “การบริการตนเองของนักศึกษา (self service) ” ซึ่งจะอยู่ที่หน้าจอเริ่มต้นการลงทะเบียน

(2) อ่านข้อมูลในหน้าจอ ซึ่งจะประกอบด้วยข้อมูลการลงทะเบียนต่าง ๆ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายวิชา กำหนดการสอบ ค่าธรรมเนียม การตัดเกรด ฯลฯ จากนั้นเลือกเข้าสู่ระบบข้อมูลข่าวสารของนักศึกษา (SIS) จะมีหน้าจอแสดงให้ใส่เลขประจำตัวนักศึกษา และรหัสการเข้าระบบส่วนบุคคลแล้วเลือก Enter

(3) ขณะอยู่ที่หน้าจอ SIS ให้ตรวจสอบที่อยู่ที่เป็นปัจจุบัน e-mail address และถ้าต้องการเปลี่ยนที่อยู่ให้บอกช่วงเวลาที่จะเปลี่ยนและที่อยู่ที่จะเปลี่ยนไว้ด้วย การส่งข่าวสารสำคัญระหว่างการเป็นนักศึกษาจะส่งผ่าน e - mail address รวมถึงการส่งเกรดด้วย

(4) เมื่อตรวจ/แก้ไข ที่อยู่ให้เป็นปัจจุบันแล้ว ให้กลับไปหน้าจอการลงทะเบียนโดยเลือก Register และ Begin to Register

(5) นักศึกษาตรวจสอบโปรแกรมโครงสร้างหลักสูตรที่เรียนแล้วเลือก Confirm Program และ Continue ถ้าโปรแกรมไม่ถูกต้องไปพบบุคลากรของสำนักทะเบียน

(6) ในบรรทัดแรกหน้าถัดไปจะมีบัญชีรายวิชาที่เลือกลงทะเบียนปรากฏอยู่ให้นักศึกษามั่นใจรหัสวิชาลงในช่องที่จะลงทะเบียน แต่ถ้าสมัครเพื่อเข้าเรียนโดยไม่นับหน่วยกิตหรือเรียนซ้ำ ให้บันทึกในช่องที่ระบุ เมื่อ request วิชาต่าง ๆ แล้วหน้าจอก็จะทำการปรับปรุงรายการลงทะเบียน ให้แสดงสถานภาพการลงทะเบียนที่เป็นปัจจุบัน

4.5) จ่ายค่าธรรมเนียม

การจ่ายค่าธรรมเนียมต้องเข้าไปใน Cashier 's Office Web site เพื่อจ่ายเงิน สำหรับนักเรียนทุนต้องเข้าไปใน Award Financial Web site

4.6) ตรวจสอบบัตรประจำตัว นักศึกษาต้องนำบัตรประจำตัวไปตรวจที่กองคลัง

4.7) ยืนยันการลงทะเบียน มหาวิทยาลัยตอบรับการลงทะเบียนโดยนักศึกษาสามารถใช้เว็บไซต์บริการตนเอง (www.windsor.ca/registrar/sis) เพื่อยืนยันสถานภาพการลงทะเบียนที่เป็นปัจจุบันในช่วงเวลาใดก็ได้

ถ้าป้อนข้อมูลการลงทะเบียนเรียนผิด ระบบจะถามเพื่อให้ป้อนข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งจะได้รับโอกาส 3 ครั้ง หลังจากนั้นจะถูกยกเลิกการลงทะเบียนซึ่งนักศึกษาจะต้องระมัดระวังในเรื่องนี้ เมื่อลงทะเบียนแล้วจะแสดงรายการวิชาที่ลงทะเบียนให้เห็น และสามารถตรวจสอบได้ ถ้านักศึกษาไม่ได้ลงทะเบียนและไม่ได้รับแจ้งให้ลงทะเบียนในภาคการศึกษาต่อไป ให้ติดต่อสำนักทะเบียนเพื่อนัดหมายกำหนดลงทะเบียนให้

5) มหาวิทยาลัยอธาบาสกา (Athabasca University)

สำนักทะเบียนของมหาวิทยาลัย (Office of the Registrar) รับผิดชอบเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียน นักศึกษาสามารถติดต่อทางโทรศัพท์ได้ที่ศูนย์สารสนเทศ (Information Centre) ซึ่งเป็นหน่วยงานเดียวในการติดต่อทางโทรศัพท์หรืออาจติดต่อสอบถามทางออนไลน์ได้ที่ AskAu หรือติดต่อสอบถามโดยทางไปรษณีย์ หรือทางโทรสารในเวลาทำงานวันจันทร์ – ศุกร์ ตั้งแต่เวลา 8.30 น. – 16.30 น.

เงื่อนไขในการสมัครเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยคือ ต้องมีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป และไม่ได้ศึกษาในสถาบันการศึกษาอื่น การสมัครเป็นนักศึกษาใหม่ทำได้โดยการสมัครทาง

ออนไลน์ ทางไปรษณีย์ หรือสมัครด้วยตนเองที่มหาวิทยาลัย หรือวิทยาเขต เมื่อนักศึกษาจ่ายค่าธรรมเนียมแล้วจะได้รับเลขประจำตัวนักศึกษาและดำเนินการลงทะเบียนเรียนต่อไป

การลงทะเบียนของนักศึกษาเก่า

นักศึกษาลงทะเบียนเรียนทางออนไลน์ทาง myAu ถ้าหมดสถานภาพการเป็นนักศึกษาแล้วก็ใช้ช่องทาง myAu ตามด้วย reactive procedure นักศึกษาสามารถชำระเงินด้วยบัตรเครดิตหรือ VISA Master Card และ American Express

3.2.2 การลงทะเบียนเรียนของมหาวิทยาลัยในทวีปยุโรป

มหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศอังกฤษ (United Kingdom Open University : UKOU)

1. ช่องทางการลงทะเบียนของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศอังกฤษ ใช้การลงทะเบียนผ่านระบบออนไลน์และทางโทรศัพท์ นักศึกษาที่ต้องการคำปรึกษาก่อนการลงทะเบียนสามารถติดต่อผ่านหน่วยบริการตอบคำถามการลงทะเบียนของนักศึกษา ซึ่งมีอยู่ที่สหราชอาณาจักร หรือที่ไอร์แลนด์หรือหน่วยงานตัวแทนของมหาวิทยาลัยในประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป หน่วยงานดังกล่าวจะให้คำแนะนำวิธีการเลือกวิชาการเตรียมตัวเรียน การจัดการระบบการเรียน การจัดการสอนเสริม และการช่วยเหลือทางการเงิน มหาวิทยาลัยมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในสหราชอาณาจักรสำหรับการติดต่อกับหน่วยบริการตอบคำถามนักศึกษา สามารถใช้อีเมล โทรศัพท์ หรือ จดหมายก็ได้

2. ขั้นตอนการลงทะเบียนผ่านระบบออนไลน์

(1) การลงทะเบียนผ่านระบบออนไลน์

นักศึกษาจะเข้าสู่ระบบผ่าน OU Home และเลือก “ลงทะเบียน” ที่อยู่กับคำอธิบายรายวิชา แต่ละวิชาจะมีกำหนดการปิดรับลงทะเบียน ดังนั้นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเร็วจะมั่นใจว่าสามารถเรียนวิชานั้นได้และมีเวลาเรียนเพียงพอ มหาวิทยาลัยมีการจัดอาจารย์สอนเสริม และส่งวัสดุการศึกษาให้ก่อนเปิดภาคการศึกษา

(2) การลงทะเบียนทางโทรศัพท์

นักศึกษาสามารถลงทะเบียนทางโทรศัพท์ตามหมายเลขที่กำหนดให้ในแต่ละห้องที่ ทั้งที่สหราชอาณาจักร ไอร์แลนด์ ประเทศต่างๆ ในยุโรปและสวิตเซอร์แลนด์

3. การชำระเงินค่าลงทะเบียน

สามารถดำเนินการได้ 3 ลักษณะ คือ

(1) ชำระทันทีที่ลงทะเบียน นักศึกษาสามารถชำระค่าลงทะเบียนทั้งหมดโดยใช้บัตรเครดิต หรือ บัตรเดบิต หรือเช็คในการลงทะเบียนผ่านระบบออนไลน์หรือโทรศัพท์

(2) การลงทะเบียนก่อน ชำระภายหลัง มหาวิทยาลัยได้จัดสรรงบประมาณสำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเงิน โดยได้กำหนดแนวทางในการชำระเงินค่าลงทะเบียนของนักศึกษาเป็น 2 แนวทางดังนี้

ก. ชำระค่าลงทะเบียนโดยงบประมาณของมหาวิทยาลัยที่จัดไว้ให้กับนักศึกษาเต็มจำนวนที่นักศึกษาลงทะเบียนและให้นักศึกษาชำระคืนตามจำนวนดังกล่าวก่อนเปิดภาคการศึกษา นักศึกษาที่สามารถคืนเงินให้มหาวิทยาลัยได้ตามกำหนดไม่ต้องชำระดอกเบี้ยในการกู้ยืม

ข. ชำระค่าลงทะเบียนโดยการผ่อนส่ง หลังจากมหาวิทยาลัยชำระค่าลงทะเบียนให้นักศึกษาก่อน นักศึกษาต้องเริ่มชำระคืนภายในหนึ่งเดือนหลังเปิดภาคการศึกษา โดยกำหนดชำระแต่ละงวดทุกวันที่ 5 ของแต่ละเดือน ตลอดภาคการศึกษาด้วยอัตราดอกเบี้ยตามสถานการณ์ปัจจุบัน

ค. ชำระค่าลงทะเบียนโดยผู้ให้การสนับสนุน ถ้านักศึกษาได้รับการสนับสนุนให้เข้าศึกษาจากสถานที่ทำงานโดยสนับสนุนบางส่วน หรือสนับสนุนทั้งหมด มหาวิทยาลัยจะจัดตั้งแบบฟอร์มการแจ้งสนับสนุนทุนไปกับเอกสารการลงทะเบียนที่ส่งให้นักศึกษา

4. การขอเงินค่าลงทะเบียนคืน

ถ้าเป็นนักศึกษาใหม่ หากขอเงินคืนก่อนเริ่มเรียนจะคืนให้ทั้งหมด แต่ถ้าขอเงินคืนหลังเปิดภาคการศึกษาซึ่งใช้เวลาเรียนไปแล้ว 1/3 มหาวิทยาลัยจะคืนให้เพียง ร้อยละ 50 สำหรับนักศึกษาเก่าที่ขอลดอนชูดิชา มหาวิทยาลัยจะให้เลือกระหว่างการคืนเงิน กับการได้รับส่วนลดสำหรับการลงทะเบียนเรียนวิชาต่อไป

3.2.3 การลงทะเบียนเรียนของมหาวิทยาลัยในทวีปเอเชีย

1) มหาวิทยาลัยเปิดแห่งฟิลิปปินส์ (University of the Philippines Open University: UPOU)

ก่อตั้งเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1995 เป็นมหาวิทยาลัยลำดับที่ 5 ใน 6 แห่งของมหาวิทยาลัยในฟิลิปปินส์ เปิดรับสมัครนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียนคือ The Office of the University Registrar (OUR) รับผิดชอบเกี่ยวกับการรับสมัคร การลงทะเบียน การรายงานผลการเรียน การจัดทำหนังสือรับรอง และจัดทำรายงานฐานข้อมูลของนักศึกษารวมทั้งออกหนังสือตอบรับการสมัครเป็นนักศึกษา และให้หนังสือรับรองวุฒิการศึกษา จัดทำปฏิทินการศึกษา จัดระบบการลงทะเบียนทางออนไลน์ รวมทั้งทำหน้าที่เป็นเลขานุการในที่ประชุมคณะกรรมการมหาวิทยาลัย ปัจจุบันกำลังปรับปรุงการให้บริการต่าง ๆ ทางออนไลน์ ผู้ที่จะเข้าสู่ระบบ Online Registration System ต้องเป็นนักศึกษาเท่านั้น

วิธีการ Login เข้าสู่ระบบ

(1) ถ้าเข้าสู่ระบบครั้งแรกให้ระบุเลขประจำตัวนักศึกษาแล้วคลิกปุ่ม Login เพื่อขอรหัสผ่านซึ่งจะได้รับรหัสผ่าน e-mail ตามที่นักศึกษาแจ้งไว้

(2) เมื่อได้รับรหัสผ่านให้ระบุเลขประจำตัวนักศึกษาและรหัสผ่านแล้วคลิก Login

(3) ถ้าต้องการเปลี่ยน e-mail address ต้องส่ง e-mail ไปยัง psecrdtoeupou.net การลงทะเบียนสำหรับนักศึกษาชาวฟิลิปปินส์

มหาวิทยาลัยกำหนดนโยบาย “Early Registration System” ซึ่งนักศึกษาต้องจำวันเวลาที่ต้องดำเนินการตามปฏิทินการศึกษาให้ได้แล้วดำเนินการดังนี้

(1) ไปที่ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) และขอรับแบบฟอร์มการประเมิน (assessment form) แล้วนักศึกษายะทราบอัตราค่าลงทะเบียน ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงวิชาที่เรียนต้องแจ้งให้ผู้ประสานงานทราบแล้วดำเนินการดังนี้

ก. ไปที่สาขาธนาคารแห่งชาติ (PNB) ที่สะดวกที่สุดแล้วดำเนินการตามขั้นตอนปกติของธนาคารหรือ

ข. ชำระโดยบัตรเครดิต (Credit Card Payment)

ไม่มีการรับชำระค่าลงทะเบียนด้วยเงินสดที่ศูนย์การเรียนรู้

(2) เมื่อชำระเงินแล้วให้กลับไปศูนย์การเรียนรู้แล้วกรอกแบบฟอร์ม พร้อมกับยื่นหลักฐานการจ่ายเงิน (PNB Slip) เจ้าหน้าที่จะประทับตรา “Registered” ที่แบบฟอร์ม

2) มหาวิทยาลัยเปิดแห่งฮ่องกง (Open University of Hong kong)

เป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ก่อตั้งเมื่อปี 1989 รัฐบาลไม่ได้ให้ทุนสนับสนุน มหาวิทยาลัยต้องจัดสรรงบประมาณในการบริหารการศึกษาเอง นักศึกษาเต็มเวลาสามารถขอทุนจากโครงการ “Financial Assistance Scheme for Post-secondary Students” (FASP) ปัจจุบันเปิดสอนทั้งระบบทางไกล และระบบปกติ มหาวิทยาลัยจัดสรรงบประมาณ ประมาณ 600 ล้านดอลลาร์เพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งระบบ IT ของมหาวิทยาลัย เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (electronic library, 1996-1997) a Center of Excellence ในปี 1997 – 1998 และมีการจัดทำแผนการพัฒนาเทคโนโลยี (Information Technology Development Plan ในปี 2000-2001)

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยมี The Centre for Innovation (CFI) Project ซึ่งมหาวิทยาลัยต้องการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและการเรียนการสอนมากขึ้น ทั้งการเรียนในชั้นเรียน (face – to – face) และการเรียนทางออนไลน์ โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

(1) เพื่อนำเทคโนโลยีมาช่วยในการสร้างจุดแข็งและลดจุดอ่อนในการเรียนให้นักศึกษาโดยใช้สื่อต่าง ๆ แบบผสมผสาน

(2) เพื่อนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้บริการด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษา

(3) เพื่อพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนสามารถศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพของตนเองมากยิ่งขึ้น

(4) เพื่อจัดการเรียนการสอนแบบ e-Learning และเตรียมพร้อมกับการพัฒนาในอนาคต

สำหรับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้บริการด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษา ได้แก่ การให้บริการแบบ one - stop service เป็นการอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นทำงานแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงระบบการลงทะเบียนเรียนทางออนไลน์ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถติดต่อกับมหาวิทยาลัยได้อย่างสะดวกตลอดปี มีการติดต่อระหว่างนักศึกษาและผู้สอนมากขึ้น นักศึกษาสามารถส่งงานที่ได้รับมอบหมายทางออนไลน์ หรือเลือกการสอนเสริม ใช้บริการห้องสมุดและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสะดวก

3) มหาวิทยาลัยเปิดแห่งมาเลเซีย (Open University of Malaysia)

มหาวิทยาลัยของรัฐ 11 แห่ง ร่วมกันก่อตั้งมหาวิทยาลัยเปิดแห่งมาเลเซีย (Open University Malaysia : OUM) เมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2000 และเปิดสอนเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 2002 นับเป็นมหาวิทยาลัยของเอกชนแห่งที่ 7 ของมาเลเซีย โดยจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยก่อตั้งศูนย์ที่ทำหน้าที่สนับสนุนการเรียนการสอนในหลักสูตรต่าง ๆ จำนวน 5 ศูนย์ และมีศูนย์การเรียนซึ่งบริหารด้วยคณะกรรมการบริหารจำนวน 53 ศูนย์ทั่วประเทศ (OUM Support Centers) แต่ละศูนย์มีห้องสอนเสริม (tutorial rooms) ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ (computer laboratories) ห้องสมุด และคอมพิวเตอร์ที่ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ ที่ศูนย์การเรียนมีการสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างศูนย์กิจกรรมนักศึกษา (Center of Student Affairs : CSA) ซึ่งทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาหลายอย่าง เช่น ให้คำปรึกษา ให้บริการสนับสนุนการเรียนการสอน ทำกิจกรรมนักศึกษา พัฒนาการนักศึกษา จัดสวัสดิการให้นักศึกษา สอดส่องความมีวินัยของนักศึกษา สมาคมศิษย์เก่า เป็นต้น นอกจากนั้นมีศูนย์พัฒนาวิชาการด้านการเรียนการสอนทางไกล (Open & Distance Learning Pedagogy Center) ตั้งขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมในการสอน พัฒนาผู้สอนอย่างต่อเนื่อง หาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ของผู้สอนในห้องเรียน ปกติและห้องเรียนเสมือน (virtual classroom) โดยอำนวยความสะดวกให้ผู้สอนสามารถบูรณาการนวัตกรรมสิ่งพิมพ์และเนื้อหาแบบ e-Learning เพื่อการเรียนการสอน

นักศึกษาสามารถติดต่อเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ กับมหาวิทยาลัยทางอีเมล โดยระบุรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล อีเมล หมายเลขโทรศัพท์ เลขประจำตัวนักศึกษา หลักสูตรที่

ลงทะเบียนเรียน ศูนย์การเรียน สำหรับกิจกรรมการลงทะเบียนเรียน การเพิ่ม-ถอนชุดวิชา การลาพัก นักศึกษาสามารถติดต่อโดยใช้อีเมล ของมหาวิทยาลัย คือ Ukr@oum.edu.my

4) มหาวิทยาลัยวิทยุและโทรทัศน์กลางแห่งประเทศจีน (China Central Radio & TV University : CCRTV)

มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ที่กรุงปักกิ่ง ก่อตั้งเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1978 จัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล สำหรับชนชั้นรากหญ้า (grass-roots communities) โดยผ่านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ CVD DVD โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป CAI และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การลงทะเบียน

นักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนตามโครงสร้างหลักสูตร ผู้สมัครจะได้รับสถานภาพนักศึกษาหลังจากมหาวิทยาลัยตรวจสอบคุณสมบัติเรียบร้อยแล้ว ข้อมูลการลงทะเบียนของนักศึกษาจะบันทึกโดยการนับจำนวนหน่วยกิตและหน่วยกิตสะสมของนักศึกษาไว้เป็นเวลา 8 ปี

มหาวิทยาลัยได้จัดการเรื่องโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดเจ้าหน้าที่เฉพาะไว้ที่ call center , enquiry offices และห้องสมุด

5) มหาวิทยาลัยเปิดแห่งอินโดนีเซีย (The Open University of Indonesia / Universitas Terbuka :UT)

รัฐบาลอินโดนีเซียพิจารณาเห็นว่าการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลมีความเหมาะสมที่จะจัดให้ประชากรจำนวนมากของประเทศที่อาศัยอยู่ตามหมู่เกาะต่างๆ ประมาณ 15,000 เกาะ UT ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1984 เป็นมหาวิทยาลัยแห่งเดียวในอินโดนีเซียที่จัดการเรียนการสอนในระบบศึกษาทางไกล

การลงทะเบียน

ระบบการรับสมัครและการลงทะเบียนออกแบบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สนใจและนักศึกษา ไม่มีการสอบคัดเลือกยกเว้นโปรแกรมระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรับสมัครผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หลังจากนักศึกษาลงทะเบียนเรียนครั้งแรก ข้อมูลของนักศึกษาจะถูกบันทึกและเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ส่วนกลาง หลังจากได้รับรหัสประจำตัวนักศึกษาแล้วนักศึกษาก็จะลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร สถานภาพนักศึกษาจะคงอยู่ถ้าหากมีการลงทะเบียนอย่างน้อย 1 ชุดวิชา ใน 4 ภาคการศึกษาต่อเนื่องกัน การสมัครและการลงทะเบียนสามารถทำได้ตลอดเวลาที่ต้องการ ในการลงทะเบียนเรียนนักศึกษามีปริญญาตรีไม่ต้องซื้อเอกสารการสอน โดยสามารถขอยืมหรือใช้ต่อจากนักศึกษารายอื่น ๆ ได้

UT พยายามนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในระบบการจัดการศึกษาทั้งการรับสมัคร การลงทะเบียนเรียน และการเรียนการสอน แต่นักศึกษายังมีความสามารถในการเข้าถึงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างจำกัด มีนักศึกษาเพียงร้อยละ 5 เท่านั้นที่สามารถใช้ประโยชน์จากการบริการทางออนไลน์ของมหาวิทยาลัยได้

6) มหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติเกาหลี (Korea National Open University : KNOU)

มหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติเกาหลีก่อตั้งเมื่อปี 1972 เกาหลีเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีการสื่อสารระดับโลกอันดับสามรองจากสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น เกาหลี จึงนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนจนเป็นมหาวิทยาลัยไซเบอร์ชั้นนำ (a leading cyber – education institutions) มหาวิทยาลัยให้บริการการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสนองความต้องการของสังคม

สำหรับการลงทะเบียนเรียน หลังจากนักศึกษาได้รับเอกสารการลงทะเบียนจากมหาวิทยาลัย นักศึกษาสามารถจ่ายค่าธรรมเนียมการลงทะเบียนผ่าน Internet Banking หรือชำระเงินสดที่ธนาคาร

3.2.4 การลงทะเบียนเรียนของมหาวิทยาลัยในทวีปแอฟริกา

มหาวิทยาลัยแห่งแอฟริกาใต้ (The University of South Africa : UNISA)

เป็นมหาวิทยาลัยในระบบการเรียนการสอนทางไกล ปัจจุบันมีนักศึกษาที่ยังคงมีสถานภาพประมาณ 290,000 คน แต่ละปีมีนักศึกษาใหม่ประมาณ 50,000 คน มหาวิทยาลัยได้ปรับระบบในการให้บริการนักศึกษาหลายด้านรวมทั้งการปรับระบบการลงทะเบียนใหม่ โดยได้ลงทุนปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของศูนย์การศึกษาส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ จุดมุ่งหมายหลักในการปรับปรุงระบบ คือ ให้บริการนักศึกษาได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว เจ้าหน้าที่ทำงานได้อย่างสะดวกและนักศึกษาได้รับเอกสารการสอนตรงเวลา

ระบบการลงทะเบียนกำหนดให้นักศึกษาใหม่ส่งใบสมัครไปยัง The Central Applications Office ก่อนลงทะเบียนเรียน เจ้าหน้าที่จะสแกนใบสมัครเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติและเอกสารที่จำเป็นต้องใช้ในการสมัคร แล้วจึงออกเลขประจำตัวนักศึกษาเพื่อใช้ในการลงทะเบียนเรียนต่อไป นักศึกษาสามารถเลือกลงทะเบียนเรียนได้ที่คณะเรียน หรือที่ศูนย์ประจำภูมิภาคซึ่งมีคอมพิวเตอร์ให้นักศึกษาใช้ (Computer self – help point) มีการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียนและด้านเทคนิคในการใช้คอมพิวเตอร์หากนักศึกษาใช้ไม่เป็นหรือใช้ไม่คล่อง นอกจากนั้นนักศึกษาสามารถลงทะเบียนทางไปรษณีย์ ทางออนไลน์ หรือโดยใช้โทรสาร มหาวิทยาลัยไม่รับเงินสดหรือเช็คในการลงทะเบียนเรียนแต่รับชำระเงินผ่านบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิต หลังจากมหาวิทยาลัยได้รับเงินค่าลงทะเบียนเรียนแล้วจะส่งเอกสารให้นักศึกษาทางไปรษณีย์ ถ้าส่งทางระบบไปรษณีย์ปกตินักศึกษาไม่ต้องเสียค่าส่งเอกสาร หากนักศึกษามีความประสงค์ให้ส่งเอกสารแบบลงทะเบียนต้องจ่ายค่าส่งเอง

มหาวิทยาลัยอนุญาตให้นักศึกษาดาวน์โหลด์วัสดุการศึกษาลงในแผ่นดิสเก็ต (diskette) ได้จากเครื่องที่เรียกว่า Freedom Toaster Machines นอกจากนี้ นักศึกษาใหม่อาจยื่นใบสมัคร ณ ที่ทำการไปรษณีย์ทั่วประเทศซึ่งเจ้าหน้าที่จะสแกนใบสมัครและส่งตรงไปยังมหาวิทยาลัยทางอีเมล นักศึกษาสามารถชำระค่าลงทะเบียนเรียน ณ ที่ทำการไปรษณีย์ได้ นักศึกษาที่ลงทะเบียนในครั้งต่อ ๆ ไปดำเนินการเช่นเดียวกับนักศึกษาใหม่แต่ไม่ต้องเริ่มต้นจากการสมัครใหม่ มหาวิทยาลัยไม่ให้นักศึกษารับเอกสารด้วยตนเองแต่จะส่งให้ทางไปรษณีย์เท่านั้น มหาวิทยาลัยได้ทำสัญญากับไปรษณีย์ให้รับประกันว่านักศึกษาจะได้รับเอกสารตรงเวลา นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นที่ต้องการลงทะเบียนเรียนที่ UNISA ต้องดำเนินการเช่นเดียวกับนักศึกษาใหม่

ระบบการลงทะเบียนแบบใหม่ที่มหาวิทยาลัยแห่งแอฟริกาใต้

UNISA ได้พัฒนาระบบการลงทะเบียนแบบใหม่ (The new registration system) ซึ่งเป็นบริการอย่างหนึ่งที่จัดให้นักศึกษา มหาวิทยาลัยได้จ่ายเงินจำนวนมาก เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สำหรับอำนวยความสะดวกในศูนย์บริการทั่วประเทศ ระบบการลงทะเบียนแบบใหม่ช่วยให้การลงทะเบียนทำได้รวดเร็วขึ้นและนักศึกษาได้รับเอกสารเร็วจึงมีเวลาในการศึกษาเอกสารก่อนสอบปลายภาคอย่างเพียงพอ นักศึกษาของ UNISA มีจำนวนเพิ่มขึ้น ถ้านักศึกษาลงทะเบียนล่าช้ากว่าช่วงเวลาที่มีมหาวิทยาลัยกำหนดต้องชำระค่าธรรมเนียมเป็นสองเท่า

กระบวนการลงทะเบียนในปี ค.ศ. 2009

กระบวนการลงทะเบียนในปี 2009 จะลดเวลาที่นักศึกษาต้องรอคิวเป็นเวลานาน และรับประกันว่าไม่ต้องรอนานเป็นชั่วโมง เนื่องจากมหาวิทยาลัยเห็นว่ากระบวนการลงทะเบียนเรียนที่ราบรื่นและสะดวกจะทำให้นักศึกษามีความรู้สึกเชิงบวกต่อมหาวิทยาลัย แม้ว่าการลงทะเบียนนักศึกษาจำนวน 250,000 คนจะเป็นภาระที่ค่อนข้างหนัก แต่มหาวิทยาลัยเชื่อว่าระบบการลงทะเบียนใหม่จะช่วยให้การลงทะเบียนทำได้ง่ายขึ้น ไม่ยุ่งยากและรวดเร็ว ทั้งนี้ นักศึกษาทุกคนต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่มหาวิทยาลัยกำหนด

การลงทะเบียนแบบเดิมและระบบใหม่มีข้อแตกต่างที่สำคัญ 3 ประการได้แก่

1. ผู้ที่จะลงทะเบียนครั้งแรกต้องสมัครเป็นนักศึกษาและได้รับรหัสประจำตัวนักศึกษา ก่อนจึงจะลงทะเบียนเรียนได้
2. เปิดโอกาสให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนทางออนไลน์ผ่าน self help station ที่ฝ่ายลงทะเบียนในศูนย์ภูมิภาค รวมทั้งการลงทะเบียน ณ ที่ทำการไปรษณีย์และทางโทรสาร
3. ตั้งแต่ปี 2009 เป็นต้นไป จะไม่มีการจ่ายเอกสารให้นักศึกษาที่เคาน์เตอร์ลงทะเบียนเรียนแต่จะส่งทางออนไลน์ หรือส่งทางไปรษณีย์ธรรมดาและไปรษณีย์ลงทะเบียนเท่านั้น

เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถลงทะเบียนทางออนไลน์ได้มากยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยจึงอำนวยความสะดวกด้วยการจัดเครื่องคอมพิวเตอร์ พร้อมกับเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและด้านเทคนิคไว้คอยช่วยเหลือนักศึกษาที่ศูนย์บริการส่วนภูมิภาค

การลงทะเบียนเรียนสำหรับนักศึกษาใหม่

1. การสมัครเป็นนักศึกษา

ผู้สนใจส่งใบสมัครพร้อมกับค่าธรรมเนียมไปยัง The Central Applications Office (CAO) ซึ่งสามารถดำเนินการด้วยตนเอง ส่งทางออนไลน์ ทางไปรษณีย์ หรือทางโทรสาร

การลงทะเบียนทางไปรษณีย์และทางโทรสาร ผู้สมัครต้องส่งเอกสารการลงทะเบียนไปยัง PO Box 392, UNISA, 0003 หรือ ทางโทรสารไปยัง 012 4294150 หรือโดยส่งแบบฟอร์มการลงทะเบียนที่กรอกรายละเอียดอย่างสมบูรณ์ไปยัง South Africa Post Office

2. การชำระค่าลงทะเบียน

การชำระค่าลงทะเบียนสามารถชำระโดยบัตรเครดิต บัตรเดบิต เงินสด โอนเงินผ่านธนาคาร postal order หรือ ชำระที่ SA Post Office (ไม่รับเช็ค) ผู้ที่ส่งเอกสารการลงทะเบียนทางโทรสารหรือทางไปรษณีย์ต้องระบุรายละเอียดของบัตรเครดิตด้วย หรืออาจชำระเงินค่าลงทะเบียนที่เคาน์เตอร์ธนาคาร หรือที่ไปรษณีย์โดยระบุรหัสประจำตัวนักศึกษาในการอ้างอิงด้วย

3. การรับเอกสารการสอน

มหาวิทยาลัยจัดส่งเอกสารการสอนให้นักศึกษาทางไปรษณีย์ ไม่นานกว่าให้นักศึกษารับเอกสารด้วยตนเอง เอกสารการสอนจะส่งออกจากมหาวิทยาลัยภายใน 5 วันนับจากสิ้นสุดกระบวนการลงทะเบียน (เมื่อนักศึกษาชำระเงินขั้นต่ำแล้ว)

นักศึกษาแก่ควรลงทะเบียนเรียนทางออนไลน์ หรือ self-help station แต่สามารถลงทะเบียนทางไปรษณีย์หรือทางโทรสารได้ กระบวนการลงทะเบียนเหมือนกับที่กล่าวมาแล้ว สำหรับการลงทะเบียนมีรายละเอียดดังนี้

1. การลงทะเบียนเรียนทางออนไลน์

มหาวิทยาลัยรับรองให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนทางออนไลน์ แต่อาจเลือกลงทะเบียนเรียนด้วยวิธีการอื่น ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วก็ได้

2. การลงทะเบียนที่ศูนย์บริการส่วนภูมิภาค

ศูนย์บริการส่วนภูมิภาคไม่รับค่าธรรมเนียมในการลงทะเบียนเรียนเป็นเงินสด เช็ค Postal order หรือ money order นักศึกษาสามารถจ่ายเงินโดยบัตรเครดิต บัตรเดบิต และ bank cash transfer เท่านั้น นักศึกษาสามารถชำระค่าธรรมเนียมด้วยตนเอง ณ ที่ทำการไปรษณีย์ ชำระที่ธนาคาร โดยเงินผ่านธนาคารทางอิเล็กทรอนิกส์ จ่ายผ่านบัตรเครดิตทางออนไลน์

3. การลงทะเบียนที่ทำการไปรษณีย์

นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนได้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ทั่วประเทศ ทางไปรษณีย์จะสแกนเอกสารการลงทะเบียนและส่งข้อมูลให้มหาวิทยาลัยทางอีเมล นักศึกษาชำระค่าธรรมเนียมในการลงทะเบียน ณ ที่ทำการไปรษณีย์ได้ และไม่มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำสำหรับนักศึกษาใหม่ นักศึกษามหาวิทยาลัยอื่นที่ต้องการลงทะเบียนเรียนกับ UNISA จะต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับนักศึกษาใหม่

ส่วนเอกสารการสอนนักศึกษาจะได้รับเอกสารการสอนทางไปรษณีย์ตามวิธีที่ระบุไว้ มหาวิทยาลัยจะประสานกับไปรษณีย์เพื่อรับประกันว่าเอกสารการสอนจะถึงมือผู้รับตามเวลา นักศึกษาอาจดาวน์โหลดเนื้อหาสาระในเอกสารการสอนลงแผ่นซีดีได้จากศูนย์บริการส่วนภูมิภาคโดยใช้จาก Freedom Toaster Machine

3.2.5 การลงทะเบียนเรียนของมหาวิทยาลัยในทวีปออสเตรเลีย

1) มหาวิทยาลัยเปิดแห่งออสเตรเลีย (Open Universities Australia : OUA)

เป็นองค์กรที่ไม่ได้หวังผลกำไร (not – for /profit organization) ก่อตั้งเมื่อ ค.ศ. 1993 โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยในออสเตรเลีย 7 แห่ง ได้แก่ Curtin University of Technology, Griffith University, Macquarie University, Monash University, RMIT University, Swinburn University of Technology และ University of South Australia เป็นการเสนอทางเลือกที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในระบบปกติของมหาวิทยาลัยโดยการเปิดสอนวิชาต่าง ๆ อย่างหลากหลายทางระบบออนไลน์ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระบบมหาวิทยาลัยจะมีศักดิ์และสิทธิ์เช่นเดียวกับนักศึกษาที่เรียนในระบบปกติของมหาวิทยาลัยดังกล่าว (www.open.edu.au)

มหาวิทยาลัยต้องการพัฒนาระบบออนไลน์เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาปัจจุบันและเปิดโอกาสให้นักศึกษาใหม่ลงทะเบียนเรียนผ่านระบบออนไลน์ จึงต้องพัฒนาเว็บไซต์ที่ใช้ได้ง่าย โดยพยายามเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่เป็นมาตรฐานเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการพัฒนาและการบำรุงรักษา มหาวิทยาลัยจึงเลือกใช้ IBM WebSphere Portal Enable ร่วมกับ IBM's Web Content Management and Tivoli Directory Server ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปดังกล่าวสร้างความพึงพอใจในการลงทะเบียนให้นักศึกษาได้เป็นอย่างดีโดยที่นักศึกษามีความเห็นว่าการลงทะเบียนมีความน่าเชื่อถือและดำเนินการได้อย่างง่ายดาย

ระบบการลงทะเบียนของ OUA

1.1) ช่องทางในการลงทะเบียน มีหลายช่องทาง คือ

(1) การลงทะเบียนเรียนทางออนไลน์ โดยลงทะเบียนทางเว็บไซต์ของ OUA (OUA website)

(2) การลงทะเบียนโดยทางไปรษณีย์หรือส่งแฟกซ์ดำเนินการดังนี้

ก. โทรศัพท์ไปขอรับแบบฟอร์มการลงทะเบียน หรืออาจดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย

ข. ส่งแบบฟอร์มที่กรอกรายละเอียดเรียบร้อยแล้วพร้อมกับธนาคัติส่งจ่ายไปยังมหาวิทยาลัย

Open Universities Australia

GPO Box 5387

Melburne VIC 3001 Australia

Fax 03 8628 2955

(3) การลงทะเบียนทางโทรศัพท์ดำเนินการดังนี้

โทรศัพท์ไปที่มหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่จะให้คำแนะนำในการลงทะเบียน และนักศึกษาต้องปฏิบัติตามคำแนะนำต่อไป ส่วนค่าลงทะเบียนถูกส่งตรงไปยัง OUA ไม่ได้ส่งไปยังมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก

1.2) อัตราค่าลงทะเบียนเรียน มหาวิทยาลัยได้กำหนดอัตราค่าลงทะเบียนเรียนดังนี้

(1) นักศึกษาชาวออสเตรเลียวิชาละ 695 ดอลลาร์ออสเตรเลีย

(2) นักศึกษาต่างชาติ 695+195 ดอลลาร์ออสเตรเลีย

สำหรับค่าธรรมเนียมอื่นๆ มีดังนี้

ก. ค่าธรรมเนียมเข้าสอบปลายภาคการศึกษาวิชาละ 40-80 ดอลลาร์ออสเตรเลียขึ้นอยู่กับช่วงเวลาสั้น/ยาวในการทดสอบและสถานที่ที่ต้องการเข้าสอบ

ข. ค่าธรรมเนียมในการช่วยนักศึกษาวางแผนทางการเงิน (Financial Plan) 50 ดอลลาร์ ออสเตรเลีย

ค. ค่าธรรมเนียมในการสำเร็จการศึกษา 150 ดอลลาร์ออสเตรเลีย

ง. ค่าธรรมเนียมในการโอนหน่วยกิต 50 ดอลลาร์ออสเตรเลีย

จ. ค่าธรรมเนียมการรักษาสถานภาพนักศึกษาในภาคการศึกษาที่ไม่ต้องการลงทะเบียนเรียน 50 ดอลลาร์ออสเตรเลีย

นอกจากนี้รัฐบาลมีกองทุนกู้ยืมเพื่อลงทะเบียนเรียนให้แก่นักศึกษาโดยใช้ชื่อโครงการว่า FEE-HELP

2) มหาวิทยาลัยโอทาโก (University of Otago)

มหาวิทยาลัยโอทาโกจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบปกติและระบบการเรียนการสอนทางไกล สำหรับระบบการเรียนการสอนทางไกลเปิดสอนมาแล้วเป็นเวลา 20 ปี ในปี ค.ศ. 2009 มหาวิทยาลัยแจก iPods ให้เป็นรางวัลแก่นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนเร็วจำนวน 3 เครื่อง นักศึกษา

สามารถหาข้อมูลในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้จากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย การลงทะเบียนเรียนในปี ค.ศ. 2009 มีวิธีการดังนี้

(1) ลงทะเบียนเรียนทางออนไลน์ นักศึกษาต้องเข้าไปที่เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย (Online Registration) แล้ว Login ด้วย Username และรหัสผ่านนักศึกษาเก่าที่ลืม Username และรหัสผ่านให้ติดต่อ ITS Helpdesk โดยทางโทรศัพท์ หรือส่ง e-mail ไปที่ helpdesk@toago.ac.nz สำหรับนักศึกษาเก่าตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009 มหาวิทยาลัยจะไม่ส่งคู่มือการลงทะเบียนเรียนให้นักศึกษาอีกต่อไป

(2) ลงทะเบียนเรียนทางไปรษณีย์หรือทางโทรศัพท์ นักศึกษาที่ต้องการลงทะเบียนเรียนทางไปรษณีย์หรือทางโทรศัพท์ต้องติดต่อขอรับคู่มือการลงทะเบียนเรียนจากเจ้าหน้าที่ของวิทยาเขตในแต่ละพื้นที่ เช่น ในเมือง Dunedin, Christchurch และ Wellington แล้วดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

3) มหาวิทยาลัยแมสซีย์ (Massey University)

มหาวิทยาลัยแมสซีย์เปิดสอนทั้งการเรียนการสอนในชั้นเรียนและการเรียนการสอนทางไกล นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนทางไกลมีทั้งนักศึกษาภายในประเทศนิวซีแลนด์และนักศึกษาในประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ซึ่งมีขั้นตอนการลงทะเบียนเรียนดังนี้

3.1) ตรวจสอบรายละเอียดวิชาที่ต้องลงทะเบียนเรียนแต่ละภาคการศึกษา พร้อมค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่ต้องชำระทางออนไลน์ หรือ ตรวจสอบจากคู่มือการลงทะเบียนเรียนฉบับสิ่งพิมพ์

3.2) วิธีการชำระเงินค่าลงทะเบียนเรียนทำได้หลายวิธีดังนี้

(1) ชำระเงินทางออนไลน์ โดยชำระผ่านบัตรเครดิต (Visa/Mastercard/Amex/JCB) ผ่านเว็บไซต์ MyMassey ซึ่งต้องการรหัสผ่านในการเข้าสู่ระบบ

(2) ชำระเงินผ่านทางธนาคาร (Telebanking) นักศึกษาสามารถชำระเงินผ่านธนาคารที่มีข้อตกลงกับมหาวิทยาลัย

(3) ชำระเงินด้วยเช็ค (Cheque) นักศึกษาต้องส่งเช็คพร้อมกรอกรายละเอียดในแบบฟอร์มตามที่กำหนดไปยังมหาวิทยาลัย

(4) ชำระเงินด้วยบัตรเครดิตประเภทต่าง ๆ (Visa/Mastercard/Amex/JCB) การชำระค่าลงทะเบียนเรียนด้วยบัตรเครดิตนักศึกษาอาจชำระผ่านทางออนไลน์หรือชำระด้วยตนเองที่แผนกทะเบียนของมหาวิทยาลัยก็ได้

(5) ชำระด้วยเงินสด (Cash) การชำระเงินด้วยวิธีนี้นักศึกษาต้องชำระด้วยตนเองที่มหาวิทยาลัย

(6) ชำระด้วยกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (Student Loan) นักศึกษาอาจกู้ยืมจากเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและแจ้งให้มหาวิทยาลัยทราบเพื่อหักเงินเป็นค่าลงทะเบียนเรียนจากกองทุนต่อไป

(7) ชำระเงินผ่านกองทุนฝึกฝนอาชีพ (Training Incentive Allowance : TIA) นักศึกษาต้องติดต่อเพื่อขอรับทุนดังกล่าวแล้วแจ้งให้มหาวิทยาลัยทราบเพื่อหักเงินค่าลงทะเบียนเรียนจากกองทุนต่อไป

(8) ชำระเงินเป็นกรณีพิเศษ (Paying by Installment) กรณีนี้นักศึกษาต้องติดต่อที่แผนกบัญชี (Accounts Receivable) ของมหาวิทยาลัย

(9) ชำระด้วยจำนวนเงินที่ฝากไว้ในบัญชีตั้งแต่แรกเข้า (Estimate) ถ้านักศึกษาเลือกชำระเงินด้วยวิธีนี้ต้องฝากเงินในบัญชีจำนวน 400 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ เพื่อให้มหาวิทยาลัย หักเงินค่าลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาต่าง ๆ จนกว่าจะสำเร็จการศึกษา ถ้ามีเงินเหลือมหาวิทยาลัยจะคืนเงินให้และเรียกเก็บเงินเพิ่มถ้านักศึกษาต้องชำระเงินมากกว่าจำนวนที่ฝากไว้

3) มหาวิทยาลัยเวสเทอร์น ซิดนีย์ (University of Western Sydney : UWS)

ใช้ระบบการลงทะเบียนระบบออนไลน์ โดยมีขั้นตอนหลัก 2 ขั้นตอน คือ

(1) ตรวจสอบสมุดบัญชีเงินฝาก

นักศึกษาสามารถตรวจสอบสมุดบัญชีเงินฝากได้ 2 ลักษณะ คือจากห้องปฏิบัติการด้านคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยมีไว้ให้บริการ โดยมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือหรือเข้าสู่เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย และดำเนินการตามคำชี้แจง หากมีปัญหา นักศึกษาสามารถเข้าตรวจสอบที่หมายเลขที่มหาวิทยาลัยกำหนด

(2) เข้าสู่หน้าจอรระบบการลงทะเบียน ทำการลงทะเบียนแล้วยืนยันการลงทะเบียนโดยพิจารณารายละเอียดข้อมูลที่มีให้บนเว็บ นักศึกษาสามารถบันทึกข้อมูลและพิมพ์ข้อมูลจากหน้าจอได้ หรือยกเลิกการลงทะเบียนได้ถ้าไม่สามารถเข้าลงทะเบียนในช่วงเวลาที่ต้องการได้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการลงทะเบียนเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการลงทะเบียนเรียน มีดังนี้

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียน

3.2 ช่องทางการลงทะเบียนเรียน

3.3 สภาพการลงทะเบียนของนักศึกษาปัจจุบัน

3.4 สภาพความพร้อมด้านโอกาสในการเข้าถึงหรือใช้ระบบอินเทอร์เน็ต

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียน พบว่า มีขั้นตอนการลงทะเบียนเรียนยุ่งยาก และไม่ได้รับการติดต่อกับมหาวิทยาลัยเมื่อนักศึกษาสอบถามปัญหา (บุญศรี พรหมมาพันธุ์และคณะ,

2538) การแจ้งผลการตอบรับการลงทะเบียนเรียนล่าช้า และเสนอแนะว่ามหาวิทยาลัยควรมีรูปแบบของการบริการที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นให้แล้วเสร็จภายในการดำเนินงานครั้งเดียวให้มากที่สุด (งานวิจัยสถาบันและสารสนเทศ กองแผนงาน, 2543)

นอกจากนี้ยังพบปัญหาการลงทะเบียนเรียนที่มาจากสาเหตุอื่นๆ คือ การไม่สั่งซื้อวัสดุการศึกษา นักศึกษามีการรับรู้มากที่สุดในเรื่องการลงทะเบียนซุควิชาเป็นครั้งแรกหรือเป็นซุควิชาที่ใช้เอกสารการสอนฉบับปรับปรุงซึ่งนักศึกษาต้องสั่งซื้อวัสดุการศึกษา ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษารับรู้น้อยที่สุดคือ มหาวิทยาลัยไม่อนุญาตให้นักศึกษาลงทะเบียนเพิ่มซุควิชาที่มีการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะต่าง ๆ เว้นแต่นักศึกษาลงทะเบียนเพิ่มซุควิชา เพื่อเข้าสอบทฤษฎีเพียงอย่างเดียว (รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ และปณณภา เจริญธรรมวัฒน์, 2548)

3.2 ช่องทางการลงทะเบียนเรียน พบว่า นักศึกษาได้รับคู่มือการลงทะเบียนเรียนและชำระเงินค่าลงทะเบียนเรียนโดยใช้ช่องทางไปรษณีย์มากที่สุด (รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ และปณณภา เจริญธรรมวัฒน์, 2548) อย่างไรก็ตามจากการวิจัยยังพบว่า นักศึกษาร้อยละ 12.2 ชำระเงินผ่านบริการ Pay at Post โดยให้เหตุผลว่าสะดวกและใช้เวลาน้อยกว่าการชำระเงินทางธนาคาร ไม่ต้องเสียเวลากรอกแบบฟอร์มมากและมั่นใจว่ามหาวิทยาลัยจะได้รับข้อมูลการชำระเงินเร็วกว่าทางธนาคาร สำหรับการดำเนินงานพบว่า การให้บริการของเจ้าหน้าที่ บุคลากรที่ให้บริการ สถานที่ให้บริการของการสื่อสารแห่งประเทศไทยมีความเหมาะสม เจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนและวัดผลและเจ้าหน้าที่รับชำระเงินของกองคลังสนับสนุนให้นำระบบการชำระเงินด้วยบริการ Pay at Post มาใช้อย่างถาวรโดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับบริการ Pay at Post ในระดับมาก (สมถวิล วิจิตรวรรณ และพิชพันธ์ุ สาริยันต์, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ และปณณภา เจริญธรรมวัฒน์ (2548) ที่พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่มหาวิทยาลัยมีช่องทางการชำระเงินหลายช่องทางทำให้นักศึกษาได้รับความสะดวกในการลงทะเบียนเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ และการลงทะเบียนเรียนผ่านบริการ Pay at Post ณ ที่ทำการไปรษณีย์มีความรวดเร็วและประหยัด แต่อย่างไรก็ตามช่องทางการลงทะเบียนเรียนที่นักศึกษาใช้บริการมากที่สุดคือ การลงทะเบียนเรียนผ่านที่ทำการไปรษณีย์รองลงมาคือ เคา์เตอร์ธนาคาร

3.3 สภาพการลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาปัจจุบันพบว่า นักศึกษาเลือกใช้วิธีการลงทะเบียนเรียนโดยผ่านทางไปรษณีย์ (ร้อยละ 83.2) เหตุผลที่นักศึกษาพอใจในวิธีการลงทะเบียนเรียนดังกล่าวคือ ง่ายต่อการปฏิบัติ (ร้อยละ 63.8) ส่วนเหตุผลที่นักศึกษายังรู้สึกไม่พอใจในวิธีการลงทะเบียนเรียนดังกล่าวคือ ได้รับเอกสารตอบรับการลงทะเบียนล่าช้า (ร้อยละ 42.4) และถ้ามหาวิทยาลัยนำวิธีการลงทะเบียนเรียนโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยคิดค่าบริการไม่เกินครั้งละ 20 บาท พบว่ามีนักศึกษาคงจะใช้วิธีการดังกล่าว (ร้อยละ 55.1) โดยให้เหตุผลว่า วิธีดังกล่าวสร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษาวว่า

ทางมหาวิทยาลัยได้รับข้อมูลการลงทะเบียนเรียนนั้นทันที (ร้อยละ 48.9) (สำราญ กมลายุตต์ และ ณีภูธร พิมพายน, 2544)

3.4 สภาพความพร้อมด้านโอกาสในการเข้าถึงหรือใช้ระบบอินเทอร์เน็ต พบว่า นักศึกษามีโอกาสที่จะเข้าถึงหรือใช้ระบบอินเทอร์เน็ตร้อยละ 65.1 สถานที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นที่ทำงานร้อยละ 23.3 รองลงมาคือร้านให้บริการอินเทอร์เน็ตร้อยละ 18.0 ที่บ้านร้อยละ 13.5 และศูนย์วิทยพัฒนา ร้อยละ 13.5 (สำราญ กมลายุตต์ และณีภูธร พิมพายน, 2544)

